Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

הײַנט 8 זײַטען

NAJER FOLKSBLAT — פרײַז 15 גראָשען

נײַער פאָלקסבלאַט

№ 137 | Łódź, Poniedziałek, 15 czerwca 1931 r. | נײַנטער יאָהרגאַנג | לאָדז, מאָנטאַג ל׳ סיון תרצ״א | № 137

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

אפּשאַפען די עקסמיסיעס

פאָדערט די הויפּט-פערוואַלטונג פון די לאָקאַטאָרען-פעראיינען אין פוילען

וואַרשאַ, 14 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). ס׳איז פאָרגעקומען א זיצונג פון דער הויפּט-פערוואַלטונג פון לאָקאַטאָרען-פערבאַנדען אין פוילען. אויף דער זיצונג האָט מען זיך צוו. אַנד. בעשעפטיגט מיט די נײַע פּראָיעקטען וועגען העכערן דאָס דירה-געלד. די זיצונג האָט אָנגענומען א רייהע בעשלוסען, וועלכע וועלען איבערגעגעבען ווערען דער רעגירונג, סיים-דעפּוטאַטען מיט ענטשפּרעכענדע מעמאָריאַלען.

צווישען אַנד. איז בעשלאָסען געוואָרען זיך צו ווענדען צו דער רעגירונג מיט א פאָרשלאָג אינגאַנצען אָבצושאַפען דורך א דעקרעט די עקסמיסיעס אויף דער צײַט פון קריזיס. די הויז-בעזיצער זאָלען קענען מאַהנען זייערע חובות פאַר דירה געלד, פּונקט ווי דאָס טוען אַלע סוחרים בנוגע זייערע בעלי-חובות. זיי זאָלען אָבער נישט טאָרען עקסמיטירען.

יודישע פרוי אַרויסגעפאַלען פון צוג און ווערט דערהרג׳עט

וואַרשאַ, 14. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) הײַנט פאַרמיטאָג איז פון׳ם צוג אָטוואָצק–וואַרשאַ. בעת׳ן גאַנג אַרויסגעפאַלען די 30-יעהריגע פרוי פּערל יאַרעצקאַ. זי איז דער־הרג׳עט געוואָרען אויפ׳ן אָרט.

די שפּאַנישע רעגירונג און די ספרדישע יודען

קאָמוניקאַט פון שפּאַנישען גענעראַל-קאָנסול אין קאַהירא

קאַהירא, 14. (יט״א טעלעגראַפיש).
דער שפּאַנישער גענעראַל-קאָנסול האָט פערעפענטליכט אַ קאָמוניקאַט אין וועלכען ס׳ווערט צום ערשטען מאָל גענוי פּרעציזירט די שטעלונג פון דער שפּאַנישער רעגירונג צו די ספרדישע יודען.
מען רעכענט, אַז אַזעלכע עהנליכע קאָמוניקאַטען וועלען פערעפענטליכען די פאָרשטייער פון דער שפּאַנישער רעגירונג אין אַלע לענדער, וואו עס וואוינען ספרדישע יודען.
די הויפּטזאַצען פון קאָמוניקאַט זענען פאָלגענדע:
„יודען קאָנען פרײַ אײַנוואַנדער׳ען קיין שפּאַניען.
„די שפּאַנישע רעגירונג דריקט אויס איהר צופרידענהייט וואָס די ספרדישע יודען האָבען אַ סענטימענט פאַר שפּאַניען.

פאַר דער ערעפנונג פון נײַעם פּאַרלאַמענט אין רומעניען

בוקאַרעשט, 14 (ספּ. טעל.) מאָנטאָג וועט פאָרקומען די ערשטע זיצונג פון נײַ-אויסגעוועהלטען פּאַרלאַמענט. אַלע קלובען האַלטען אָפּ זיצונגען כדי אָנצונעהמען אַ שטעלונג. דעפּוטאַט דוקא האָט געהאַלטען אַ רעדע אין וועלכער ער האָט אויפגעקלערט די שטעלונג פון די ליבעראַלען צו דער רעגירונג. אַ קאָנפערענץ האָבען אויך אָפּגעהאַלטען די צאַראַניסטען, וואו דער געוועזענער פּרעמיער מאַניו איז אַרויסגעטראָטען מיט אַ פּאָליטישען רעפעראַט.

די רעגירונגס-מעהרהייט וועט זיך בעראַטען ערשט נאָך דער ערעפנונג פון פּאַרלאַמענט.

בוקאַרעשט, 14 (ספּ. טעל.) דער פּרעמיער יאָרגא האָט פערעפענטליכט אַ פעראָרדנונג, וואָס פערווערט די דעפּוטאַטען און זשורנאַליסטען דאָס בעזוכען פערשידענע מיניסטעריומס. אָנפראַגען און פּערש. ווענדונגען דאַרפען געמאַכט ווערען שריפטליך. אַלע תשובות וועלען אין פערלויף פון 10 טאָג געגעבען ווערען אין׳ם אָפיציעלען זשורנאַל.

די זשורנאַליסטען האָבען אויף זייערע אַ בעראַטונג בעשלאָסען צו פאָדערן, אַז די דאָזיגע פעראָרדנונג זאָל צוריקגעצויגען ווערען.

475 מיליאָן בעפעלקערונג אין כינע

לאָנדאָן. 14 (ספּ. טעל.) לויט די לעצטע ידיעות פון כינע זאָל די דאָרטיגע בעפעלקערונג איצט בערעכענט ווערען אויף 475 מיליאָן מענשען. אין 1910 י. האָט זי בעטראָפען בלויז – 330 מיליאָן.

צוגאָב-קופּאָן 3
פון גרויסען
פּרעמיען-קאָנקורס
פון „נײַעם פאָלקסבלאַט"
כדי זיך צו בעטייליגען אין פּרעמיען-קאָנקורס איז גענוג
צו צושטעלען בלויז 30 קופּאָנען

אין ליטא איז קיין ווירטשאַפטליכער קריזיס נישטאָ...

קאָוונאָ, 14 (ספּ. טעל.) לויט די אָפיציעלע בעהויפּטונגען פון די ליטווישע מיניסטאָרען, לײַדט ליטע נישט פונ׳ם ווירטשאַפטליכען קריזיס וועלכער האָט בעהערשט די גאַנצע וועלט.

איצט ברענגט די היגע פּרעסע אַ קורצע סטאַטיסטיק, וואָס אילוסטרירט אַמבעסטען די לאַגע: אין די ערשטע 3 חדשים הײַ-יאָהר האָבען באַנקראָטירט 23 פירמעס – 15 פּראָווינצער, 6 אין קאָוונע און 2 אין מעמעל, אין מעמעל האָט אויך באַנקראָטירט די אַגראַר באַנק.

די אַלגעמיינע באַנקראָט סומע דערגרייכט 6 און אַ האַלב מיליאָן ליט.

ענגלישער וויצע-קאָלאָניען-מיניסטער

איז אַרויסגעפאָהרען קיין גענף אויף דער הײַנטיגער זיצונג פון דער מאַנדאַט-קאָמיסיע

לאָנדאָן, 14 (י.ט.א. טעלעגראַפיש). דער קאָלאָניאַל-אַמט האָט פערעפענטליכט אַ קאָמוניקאַט, אין וועלכען ס׳ווערט מיטגעטיילט, אַז דער וויצע-קאָלאָניען-מיניסטער, ד״ר שילס איז נעכטען אַרויסגעפאָהרען קיין גענף, אַלס רעפּרעזענטאַנט אין דער מאַנדאַט-קאָמיסיע בײַם בעטראַכטען די פראַגע וועגען ארץ-ישראל.

ווי בעוואוסט, וועט מאָרגען, מאָנטאָג די מאַנדאַט-קאָמיסיע אָנהויבען צו בעטראַכטען די ענינים פון ארץ-ישראל.

הננו משתתפים בצערה הגדול של משפחת המבורסקי, וביחוד בצערה של משפחת היושב ראש שלנו מר מרדכי חיים רומקובסקי בהלקח מאתם

נ. ע.

עמנואל המבורסקי

בעבודה לטובת עמנו וארצנו ובבנין-מוסדנו ימצאו תנחומין!

הועדים

של בית המחסה לילדים עברים והחוה בהלנובק,
של בית המחסה לנערית „פומויץ", גרוטוביץ 7,
של המדור לנערים ע״ש של ש. שטיינשניידר ז״ל, פומורסקא 41a

בעקאַנטמאַכונג.

אויף די אַלגעמיינע פערזאַמלונג, וואָס איז פאָרגעקומען דעם 7/VI ד.י. פון נײַ-געגרינדעטען פעראיין פון די אינהאַבער פון מאַנגלען אין לאָדז איז געוועהלט געוואָרען פאָלגענדע פערוואַלטונג:

עהרען-פּרעזעס מאַקס בערנשטיין, לאָדז, שענקיעוויטשא 9.

פ ע ר וו אַ ל ט ו נ ג

דזשאַלאָיעסקי ש חה,	טייטעל שלמה,
גרושקא יצחק,	פייבושאַק יחיאל,
מאַנן חנניה,	גאָלדענבערג זעליג,
הערשקאָוויטש יצחק,	קוטנער מענדעל.

דער סעקרעטאַריאַט פון פעראיין געפינט זיך אויף שענקיעוויטשא 15 און איז טעטיג יעדען דינסטאָג פון 8–10 אָוועגד און יעדען זונטאָג פון 6–8 אָוועגד.

די אינהאַבער פון מאַנגלען, וועלכע זענען נישט אײַנגעשריבען אין פעראיין ווערען אויפגעפאָדערט צו פערשרײַבען זיך אַלס מיטגלידער.

3479

די פערוואַלטונג.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריק איך אויס דער פאַמיליע אבזאַטש צוליב דעם טויט פון אייער פרוי און מוטער

נ"ע חיי גאָלדע

זײַט געטרייסט!

עקיבה גרינבוים.

צו דער חתונה פון
ה׳ מענדעל ראָזענצווייג
מיט פרל. עווא גראָסמאַן (זד. וואָלא)
ווינשען מיר דעם יונגען פּאָר און די עלטערן אַ האַרציגען מזל-טוב.
אסתר קאַפּעלמאַן,
דאַנקאַ און ישראל ראָזענבערג

כשר — כשר
אכטונג איינוואוינער
פון שײַבלערס ראַיאָן!
דערמיט מאַך איך בעקאַנט, אַז מײַן לאַנגיעהריגער כשר׳ער
רעסטאָראַן
אויף גלובנאַ 63
עמפּפעהלט טעגליך געשמאַקע און פרישע
מיטאָגען און אָווענדברויטען
צו זעהר מעסיגע פּרײַזען. סאָלידע בעדינונג. צוגענגליך פאַר יעדען איינציגען.
מיט אַכטונג שמואל שטרויסמאַן
רעסטאָראַן-אינהאַבער גלובנאַ 63

דער שווערגעטראָפענער משפחה און דעם מיטאַרבייטער-קאָלעגיום פון „לאָדזער טאַגעבלאַט" צוליב׳ן טויט פון אונזער אונפערגעסליכען ידיד

עמנואל האַמבורסקי נ.ע.

דריקען מיר אויס דעם האַרציגסטען „זײַט געטרייסט".

ח. י. בונין ורעיתו
מאגר. ש. בונין

טיף גערירט צוליב דעם פריהצײַטיגען טויט פון רעדאַקטאָר און אַרויסגעבער פון „לאָדזער טאַגעבלאַט"

נ.ע. עמנואל האַמבורסקי

דריקט אויס דער פערבליבענער פאַמיליע, ווי אויך דעם פערלאַג פון „לאָדזער טאַגעבלאַט" דעם טיפסטען בײַלייד.

יהושע קאַפּעל.

פונאנדערלאזן דעם ענגלישן פארלאמענט

דראהט פרעמיער מאקדאנאלד

אויב די ליבעראלען וועלען נישט ווערען נאכגיביגער

לאָנדאָן, 14 (ספּ. טעל.) מאקדאָנאלד האָט צוזאמענגערופען א בעראטונג פון די רעגירונגס-מיטגלידער מיט די פיהרער פון די ליבעראלען, כדי צו בעוועגען זיי צוריקצוציהען זייערע אויסבעסערונג צום רעגירונגס פראָיעקט וועגען שטייערען פון אומבעוועגליכע גיטער.

אויב די ליבעראלען וועלען זייערע אויסבעסערונגען נישט צוריקציהען וועט דער פארלאָמענט פונאנדערגעלאָזט ווערען און ס'וועלען בעשטימט ווערען נייע וואהלען.

דערווייל איז צו קיין הסכם נישט געקומען, די אונטערהאנדלונגען דויערען ווייטער.

די לייבאָר-פּאַרטיי האָט פּעראָרדענט איהרע אָרגאניזאציעס אין גאנצען לאנד צו מאכען אלע נויטיגע פאָרבערייטונגען צו די נייע וואהלען, וועלכע קענען בעשטימט ווערען נאָך דער דעצידירענדער דינסטאָג'דיגער פארלאמענט-זיצונג. מ'גלויבט אז אויך די קאָנפערענץ צווישען פינאנץ קאנצלער סנאודען מיט לאָיד דזשאָרזשען וועט צו ־ין אויסגלייך נישט ברענגען.

טויט-אורטייל פאָר א פאליטישען מארד אין ליטא

קאָוונאָ, 14 (ספּ. טעל.) אין מיליטערישען געריכט אין קאָוונע איז פאָרגעקומען א פראָצעס געגען 4 פערזאָן פאר ערמאָרדען דעם סעקרעטאָר פון דער קאָמוניסטישער אָרגאניזאציע, דאָס געריכט האָט דעם הויפּט-שולדיגען פערמשפּט צום טויט דורך דערשיסען און די איבריגע דריי אויף פערשידענע טערמינען שווערע תפיסה.

50 גראד היץ אין שפּאניען

פאריז, 14 (ספּ. טעל.) איבער שפּאניען האָט זיך אדורכגעטראָגען א היצען כוואליע, וואָס אזא האָט מען נישט נאָטירט שוין פון 1908 י. אָן. זייט 3 טאָג האלטען די היצען ביז 40 גראד צעלזיוס און אין אנדאלוזיען אפילו — ביז 50 גראד.

אין מאדריד זענען נאָטירט געוואָרען 50 פאלען פון זונען-שלאג צוויי פון זיי האָבען זיך פערענדיגט מיט טויט.

אין שפּאניען נאָך אלץ נישט רוהיג

מאָדריד, 14 (ספּ. טעל.) די קויהלען-גרובען-אייגענטימער אין אָויעדאָ האָבען בעשלאָסען צו שליסען די קויהלען-גרובען צוליב דעם, וואָס די ארבייטער-אומרוהען הערען נישט אויף און נעהמען אָן א פערמאנענטען כאראקטער.

אנ'איבערליכע הלואה

אויף אויסצוענדיגען די אנגעהויבענע בוי-ארבייטען אין ווארשא

ווארשאָ, 14 טעלעפאָניש). דער קאָמיטעט פאנאנדערצובויען די שטאָט האָט זיך געווענדעט צום פינאנץ-מיניסטעריום מיט א פאָרשלאָג, אז דאָס מיניסטעריום זאָל גאראנטירען א הלואה, וועלכע מ'קען בעקומען פון פריוואטע קוועלען אויף אויסצוענדיגען די שוין אָנגעהויבענע בוי-ארבייטען אויף וועלכע מ'האָט שוין ארויסגעגעבען טיילווייזע הלואות.

ווען ס'זאָל געלונגען צו בעקומען די הלואה, וואָלט מען געקענט אין היינטיגען בוי-סעזאָן אויסענדיגען 5000 וואוין-שטובען. דער קאָמיטעט האלט, אז די הלואה וועט מען בעקומען אין לאנד גופא.

פּולק. קאָסטעק-ביערנאצקי ווערט נישט קיין גענעראל

ווארשאָ, 14 (טעלעפאָניש). דער „קוריער וואַרשאַווסקי" האָט מיטגעטיילט, אז דער אָנפיהרער פון 38 פּיעכאָטע-פּולק אין פּשעמישל פּולק. קאָסטעק-ביערנאצקי, וועלכער איז געווען קאָמענדאנט פון דער בריסקער פעסטונג בעת דאָרט זענען געזעסען די ארעסטירטע געווו. דעפּוטאטען, וועט אין אויגוסט בעשטימט ווערען אלס אינספּעקטאָר פון גרעניץ-וואַך-קאָרפּוס. אזוי ווי אזא שטעלע קאָן פערנעהמען נאָר א גענעראל, ווערט פּולק. קאָסטעק-ביערנאצקי נאָמינירט ווערען אלס גענעראל.

אין די היגע פּאָליטישע קרייזען ווערט די ידיעה אָפּגעלייקענט.

אונטערוואסער-שיף „נאוטילוס"

וועלכע פאָהרט צום נאָרד-פּאָל, געפינט זיך אין גרויס געפאהר

לאָנדאָן, 14 (ספּ. טעל.) די אונטערוואַסער-שיף „נאוטילוס", וועלכע איז ארויסגעפאָהרען פון ניו-לאנדאָן צום צפון-פּאָל און ווערט אָנגעפיהרט דורכ'ן קאַפּיטאַן הובערט ווילקינס (אנ'אייניקעל פון זשול ווערן) האָט אַרויסגעשיקט ראַדיאָ-רופען וועגען הילף. די שיף געפינט זיך אין מיטען אָקעאַן אויפ'ן וועג קיין שפּיצבערג.

ניו-יאָרק, 14 (ספּ. טעל.) אויף די הילף-רופען פון „נאוטילוס" זענען אַרויסגעפאָהרען עטליכע רעטונגס-שיפען.

נייער פראנצויזישער פרעזידענט דומער איבערגענומען זיין אמט

פאריז, 14 (ספּ. טעל) דער נייער פרעזידענט דומער האָט היינט איבערגענומען זיין אמט פון'ם ביזאיצטיגען פרעזידענט דומערג דערביי איז פאָרגעקומען דער טראַדיציאָנעלער פייערליכער צערעמאָניאל.

דערווייל וועט דער נייער פרעזידענט נאָך וואוינען אין לוקסעמבורגער פאלאץ.

דער געוועזענער פרעזידענט דומערג האָט זיך שוין ארויסגעצויגען פון עליזעא'ס-פּאלאץ און איז נעכטען אָפּגעפאָהרען קיין טולוזא

רומענישער שעף פון דער פּאָליטישער פּאָליציי

אנפירער פון א שפּיאָנען-ארגאַניזאַציע

בוקארעשט, 14 (ספּ. טעל.) דאָ האָט זיך פערענדיגט דער סענסאציאָנעלער שפּיאָנאזש-פּראָצעס אין קריגס-געריכט, וועלכער האָט געדויערט 40 טאָג. דער הויפּט-בעשולדיגטער מאיאָר וואַרנארו איז פאר שפּיאָנאזש לטובת סאָוויעט-רוסלאנד פערמשפּט געוואָרען אויף 30 יאָהר קאטאָרגע, 5 בעשולדיגטע – צו 15 יאָהר קאטאָרגע יעדער; 2 – צו 12; 6 – צו 10 און 12 אויף פערשידענע טערמינען פון 1 ביז 8 יאָהר. 28 פון די בעשולדיגטע זענען צום פראָצעס נישט געקומען און זענען פערמשפּט געוואָרען אויף קאטאָרגע פון 15 ביז 30 יאָהר.

צווישען די פערמשפּטע געפינט זיך אויך א דייטשע ד"ר כעמיע פרוי צילי אוסלענדער, וועלכע האָט בעקומען אנ'אורטייל פון 6 יאָהר. צו דער שפּיאָנען-אָרגאניזאציע האָט אויף געהערט דער לייטער פון דער פּאָליטישער פּאָליציי אין רומייען פּאָפּעסקו, אנ'אינזשיניער פון מיליטערישער פליה פאבריק און עטליכע בעאמטע פון מיליטערישען קאַרטאָגראַפישען אינסטיטוט. די אָרגאניזאציע האָט געהאט אין איהר רשות גוואַלדיגע פינאנסיעלע מיטלען און אפילו אנ'אייגענע ראדיאָ-סטאציע אין בוקארעשט.

בלוטיגע קאמפּען אין אונגארן

בודאפעשט, 14 (ספּ. טעל) היינט זענען דאָ פאָרגעקומען וואהלען צום פארלאמענט. אין פיל ערטער זענען פאָרגעקומען בלוטיגע צוזאמענשטויסען, פּאָליציי האָט אינטערווענירט צווישען די סאָציאל-דעמאָקראטען זענען געמאכט געוואָרען פיל אַרעסטען.

די לויה פון עמנואל האמבורסקי ז"ל

די ידיעה וועגען טויט פון רעד. עמנואל האַמבורסקי האָט אין אונזער שטאָט געמאַכט אַ גרויסען רושם און ווי ס'איז געווען פאַראויסצוזעהען האָט די לויה צוגעצויגען אַ זעהר גרויסען עולם.

שוין אַרום 11 אַ זייגער — הגם די לויה איז געווען בעשטימט אויף 12 — האָבען זיך פאַר'ן טרויער־הויז אָנגעהויבען זאַמלען הונדערטער מלווים, דעלעגאַציעס פון ציוניסטישען קאָמיטעט, סוחרים־פעראיינען און פון פערש. אינסטיטוציעס און פעראייבען, וואו דער פערשטאָרבענער איז געווען טעטיג.

פונקט 12 אַ זייגער האָט זיך גערירט די עגלה און דער גרויסער מלווים־צוג, אין וועלכען ס'האָבען זיך בעטייליגט אַ 5—6 טויזענד פערזאָן. די לויה איז געגאַנגען דורך נאַרוטאָוויטשא, ווסכאָדניא, ציגעל־גאַס, פּיעטריקאָווער, פרייהייטס־פּלאַץ, נאָוואָמיעסקא, אַלעקסאַנדריסקא, פראַנציסקאַנער, בזשעזשינער ביז צום בית־עולם.

דעם גאַנצען וועג, וואו ס'איז געגאַנגען די לויה זענען די באַלקאָנען, פענסטער און די גאַסען געווען בעלאַגערט מיט מאַסען מענשען. נאָכ'ן לויה צוג זענען נאָכגעפאָהרען די קאַ־עטקעס פון „לינת הצדק" און „חסד של אמת". פאַר'ן בית־עולם האָבען דעם אָרון אַרויסגעטראָגען אויף דער הענד. די מיטגלידער פון „חסד של אמת".

חזן אַלטערמאַן און דער כאָר אונטער דער לייטונג פון דיריגענט דאַרגוזשאַנסקי האָבען געמאַכט אַ קל מלא רחמים און ס'האָבען דעם נפטר מספיד געווען: ה' לימאַן אין נאָמען פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, וויצע־פּרעזעס דעגענשטיין אין נאָמען פון צענטראַלען סוחרים־פעראיין, ה' אַסט א. אַנד. ביים אָפענעם קבר האָבען געהאַלטען הספדים מ. ח. רומקאָווסקי און אין נאָמען פון דילאָדזער יודישע זשורנאַליסטען רעד. י. אוגער. אַלע האָבען אָנגעוויזען אויף דער גרויסער אבידה, וואָס ס'האָט געליטען דאָס יודישע לאָדז.

די אָרדנונג בעת דער לוויה און אויפ'ן בית־עולם האָבען געהאַלטען די מיטגלידער פון „בר־כוכבא" אונטער דער אָנפיהרונג פון ה' יעזשי וואָלף. דער גראַנדיעזער לוויה־צוג איז אַדורך אין אַ מוסטערהאַפטער אָרדנונג און איז אין ערגיץ נישט געשטערט געוואָרען.

אין חסד של אמת

נעכטען 9 אינדערפרי־יה האָט „חסד של אמת" אָפּגעהאַלטען אַ טרויער־זיצונג. די זיצונג האָט געעפענט דער וויצע־פרעזעס ה' זדונסקי מיט אַ טרויער־רעדע און דער עולם בעעהרט דעם אָנדענק פון געשטאָרבענעם פרעזעס מיט אַ מינוט שווייגען.

אויף דער פערזאַמלונג איז געווען אָנגעוועזענד די פערוואַלטונג פון „חסד של אמת", די פערוואַלטונג פון געגענזייטיגע הילף ביי „חסד של אמת" און דער וועד המתעסקים.

דאנקזאגונג

דעם הערצליכסטען דאַנק דריקען מיר אויס דער לאָדזער שטאָט־סטאַראָסטאַ ה' דיכטאַלעוויטש, פּאָליציי־קאָמענדאַנט ה' ניעדזשעלסקי, ווי אויך אַלע פּאָליציי־פונקציאָנאַרען פאַר'ן מוסטערהאַפטען האַלטען די אָרדנונג בעת דער לוויה פון פערשטאָרבענעם רעד. עמנואל האַמבורסקי.

גלייכצייטיג דאַנקען מיר דעם פרעזעס פון „בר־כוכבא", ה' יעזשי וואָלף און די אָרדנער פאַר זייער מיטהילף צו האַלטען די אָרדנונג; דעם אַבערקאַנטאָר ה' אַלטערמאַן, דיריגענט ה' דאַרגוזשאַנסקי און כאָר, ווי אויך אַלע אַנד. פערזאַנען, וואָס האָבען מיטגעווירקט ביים אָרגאַניזירען און דורכפיהרען די לוויה.

דער לוויה־קאָמיטעט.

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE
ZIELONA 6,
Telefon
12-333
tel. 12-333
tel. 12-333
ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אלע פּלוצימדיגע פאָרפאַלען צו יעדער צייט ביי טאָג און ביינאַכט ווי אויך אין אלע אַקושעריע און גינעקאָלאָגישע הילף.
א פערהיטונגס-שטעל אונטער דער לייטונג פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען.

בעפאהר איהר פאהרט אויף ערהאלונג
קויפט אייז אייער קאסמעטיק נאר אין דער ערשטער רענאָמירטער קאנקורענץ-פערפומעריע פון דער פירמע
J. DRUKIER, 5 ZAWADZKA 5
TELEFON 175-92
וואס בעזיצט צום איצטיגען זומער-סעזאן דעם רייכסטען אויסוואהל פון די בייעסטע
פערפומען, טואלעט-זייפען, קרעמען, פודערען, קעלנישע בלומען-וואסערן א. אז. וו.
בעמערקונג: ביי יעדען איינקויף ווערט צוגעגעבען א קופאן אויף ווערטפולע פרעמיעס.
פאר אנגראסיסטען בעדייטענדער ראבאט
קיין פיליעס בעזיצען מיר נישט

לאדז, 15 יוני 1931

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 15 יוני 1931

מאקדאנאלד'ס פאליטיק

אוודאי קען מען איב'ם בעזוך פון די דייטשע מיניסטארען אין ענגלאנד און אינ'ם געפלאנטען קאנטער־וויזיט פון מאקדאנאלד'ן אין בערלין לערנען תילי־תילים פון פשטלעך און דריידלעך, די אינטערנאציאנאלע בעציהונגען זענען אזוי קאמפליצירט די אינטערעסען־פערשידענהייט ביי די מלוכות איז אזוי גרויס, אז אויב אפילו מ'זאל אפווארפען די איבעריגע חשדנות און בעהאלטענע אינטריגעס און אונטערשטעלען פיסלעך, קען מען זיך אויך פארשטעלען, אז ענגלאנד פיהלט נישט פראנקרייכס וויטאגען און דעריבער לאזט זי זיך גיכער אויפ'ן וועג פון קאמפראמיסען.

אמת, די דייטשע קאנקורענץ אויף די קאנטינענטען און ים'ען פיהלט די אימפעריאליסטישע גרויס־בריטאניע מעהר ווי דער פראנצויזישער קופאר־בעס־שניידער. די פערשטארקונג פונ'ם גערמאנישען עלעמענט, דורך אנ'אנשלוס וואלט פאר דער בריטישער אינטערנאציאנאלער פאליטיק געווען א גאנץ שווערער קלאפ.

אבער ענגלאנד האט פארט נישט קיין דירעקטען בעריהר־פונקט מיט דייטשלאנד, פערשפארט מורא צו האבען פאר א טליענדיגע רעוואנזש־געפיהל, ענגלאנדס פראווינצען זענען נישט חרוב געווארען, נישט אקופירט געוועזן דורכ'ן דייטש — פאר ענגלאנד איז דער דייטש — נישט אזא מוראדיג שרעקבילד, ווי פאר פראנקרייך.

ס'איז דעריבער נישט קיין חידוש, וואס בעת לאנדאן האט זיך אזוי געצאצקעט מיט די דייטשע געסט, האט פאריז געקאכט ווי א קעסעל און די שאוויניסטישע פרעסע האט געשריען: קאראוול! א בגידה!

און דאך, קענענדיג די לייבאר־רעגירונג מיט איהר פשוטען צוגאנג צו פראבלעמען פון דער העכסטער מדרגה, מעגען מיר אויך איצט גאנץ רוהיג קוקען די געשעהענישען אין פנים אריין.

דערמאנען מיר זיך מאקדאנאלדס בעזוך אין אמעריקע, וועלכער האט אויך ארויסגערופען א היפש ביסעל בייז בלוט ביי יענע עלעמענטען, וואס אטעמען גרינגער אין דער מיליטאריסטישער אטמאספערע, קיין גרויסע זיבען האבען האט ער דעמאלט נישט אויפגעטוהן. דעם אייביגען שלום האט ער נישט דערנעהענטערט. אבער די מלחמה־שרעקעניש האט ער אפגערוקט ווייטער, אויב אנדערע פאקטארען האבען דעמאלט נישט דערלאזען דערפיהרען צו פערווירקליכונג דעם געדאנק פון ענטוואפנונג, איז אבער זיין ריינע אנטי־מיליטאריסטישע כוונה געוויס נישט געבליבען אינגאנצען אהן רעזולטאטען. אויב דער ענטוואפנונגס־טראקטאט וועט איבעראיאהר געשלאסען ווערען, וועט יענער וויזיט זיכער האבען דערין א חלק, פערפאלען, די שלום־מאשין, איז זעהט אויס, א שווערערע, א קאמפליצירטערע, ווי דער אפאראט, וואס פאבריצירט מלחמה...

אויך די איצטיגע געשעהענישען מעגען מיר אננעהמען גאנץ פשוט, אנשטאט צו זוכען דיפלאמאטישע הינטער־כוונות, מעג מען גלויבען דעם שותפישען קאמוניקאט פון ענגלאנד און דייטשלאנד צו דער פרעסע.

דייטשלאנד לעבט איבער א שווערען קריזיס, אבער אויך די גאנצע וועלט געפינט זיך אונטער אנ'עקאנאמישער דעפרעסיע, און ענגלאנד איז נישט געשאנעוועט. וואס־זשע איז די פעולה, וואס מ'וועט זיך שפילען אין זיגערס און בעזיגטע, וואס מ'וועט ארויסנעהמען יענעם צוויי אויגען און זיך איינע? פארוואס זאל מען נישט זוכען א מיטעל צו ראטעווען זיך מיט שותפישע כוחות?

און אט דער וויזיט אליין, די חברשע בעגעגעניש, דער אויסשטרעקען זיך געגענזייטיג די הענט איז שוין אן אתחלתא דגאולה.

מאקדאנאלד איז שוין אמאל געלעגען אין ברוגז מיט'ן פראנצויזישען מיניסטער העריא און אויף א מענשליכען שטייגער געזוכט עצות ווי צו ראטעווען די וועלט. דעמאלט איז ארויסגעקומען, דוכט זיך, דער בעקאנטער זשענעווער פראטאקאל, וועלכער איז שפעטער דורך ביזווילליגע פאקטארען אנולירט געווארען, העריא איז אראפ פון דער סצענע. פרובט זיך מאקדאנאלד אויף אנדערע פראנסען. כל זמן ער שטייט ביי דער מאכט, איז דאך באמת זיין היסטארישער חוב, צו פערזייען די פאציפיסטישע אידעע אויף וואס א ברייטערען שטח!

ווער זעהט אין דער צאל־אוניע א טייוולאנישען פלאן, די לייבאר־רעגירונג שרעקט זיך נישט דערפאר, אדרבה, זי וויל ערשט אויף אט דעם יסוד בויען די ווייטערדיגע פאליטיק און טאקע זוכען צוזאמען פלענער גרינגער צו מאכען דער וועלט צוזאמען מיט דייטשלאנד.

פראנקרייך וועט זיך איבערקאכען און דער שריט איז פארט געמאכט געווארען.

פ. ס.

—=:[o]:=—

יודען אין רומענישען סענאט

בוקארעשט, (יט"א) נישט די יודישע פארטיי און נישט די „אוניע" פון די רומענישע יודען (אסימילאטארען) האבען זיך אין די וואהלען צום רומענישען סענאט נישט בעטייליגט, פון דער רעגירונגס־ליסטע זענען געוועהלט געווארען פאלגענדע יודישע סענאטארען: סוכארד ריוועסאן, מאיר מיכאלשי, יצחק בענווענעסטי, און עזרא בערקאוויטש אלס פארשטעהער פון יודישען גלויבען איז [illegible] געווארען דער רב־הכולל דר. ניעמיראווער.

יודישע פרנסות אין פאריז

(א בריף פון פאריז)

די וועלט־שטאט פאריז האט איינגעשלונגען אין משך פון די לעצטע צעהן־פופצעהן יאהר אנ'ערך הונדערט טויזענד „נייע" יודען־עמיגראנטען פון פוילען, רוסלאנד, פון רומעניען און ליטע. די דאזיגע הונדערט טויזענד מענשען זענען ווייט פון צו זיין רייך און אפילו וואוילהאבענד. אבער זיי אלע לעבען און ארבייטען און פערדינען און ארדנען זיך איין און „מאכען א לעבען" — זעלבסטפערשטענדליך נישט אינ'ם אמעריקאנישען זין פונ'ם ווארט — אבער דאך זענען זיי אינ'ם רוב אויך ווייט פון דלות, הונגער און ארבייטסלאזיגקייט.

מיט וואס און פון וואס לעבען די דאזיגע צעהנדליגער טויזענדער מענשען? וואס פאר א פרנסות האבען זיי געפונען אין דער דאזיגער מיליאנען־שטאט, וואוהין זיי זענען געקומען אלס פרעמדע, אהן א שפראך, אפט אהן פערבינדונגען און א מלאכה אין דער האנד?

וויסענשאפטליך און סטאטיסטיש איז די דאזיגע פראגע שווער צו פערענטפערען, קיין שום ציילונגען און אויספארשונגען זענען ביז איצט אין פראנקרייך אין דעם זין נישט דורכגעפיהרט געווארען, פאר יעדען, וואס שטעהט נאהענט צו דעם פאריזער יודישען לעבען, וואס אינטערעסירט זיך אקטיוו מיט דער עקאנאמישער לאגע און ענטוויקלונג פון דעם יונגען פאריזער יודישען ישוב, איז דער ווירטשאפטליכער מצב פון די פאריזער יודען אין אלגעמיינע שטריכען קלאר, און דאס בילד פון די יודישע פרנסות אין פאריז איז אנ'אויסער־ארדענטליכע בונטע, פילפארביגער — א אינטערעסאנטער מאטעריאל הן פאר א סטאטיסטיקער, הן פאר א רעאליסטישען שריפטשטעלער.

די „נייע" יודען אין פאריז זענען ארבייטער און הענדלער. אזוי ווי אומעטום, אזוי אויך דא „פראלעטאריזירען" זיך די יודען שווערער פאר אלץ. א יודישער אינדוסטריע־פראלעטאריאט האט זיך דערווייל אין פאריז נישט געבילדעט. הגם הונדערטער און אפשר אפילו טויזענדער יודען ארבייטען אויף פאבריקען, זענען לאסט־טרעגער אויף דעם צענטראלען מארק, טוען שווארצע ארבייט. כאראקטעריסטישע פאר דער יודישער ארבייטענדער בעפעלקערונג פון פאריז זענען אבער נישט פאבריק ארבייטער, נאר בעלי־מלאכות — דער עיקר קליינע, וואס ארבייטען, זעלבסטפערשטענדליך ביי זיך איינדערהיים, אדער אין א ווערקשטעל; א סך יודען ארבייטען אויך אלס לוין־ארבייטער אין גרעסערע און קלענערע ווערקשטאטען; זיי פיהלען זיך אבער נישט אלס „פראלעטאריער" אין דעם גענויען זין פון ווארט, זיי האבען נישט בדעה שטענדיג צו פערבלייבען לוין־ארבייטער, זיי חלומען צו ווערען זעלבסטשטענדיגע בעלי־בתים און א סך פון זיי פערווירקליכען דעם דאזיגען חלום, פאר דעם יודישען האנדווערק־טום אין פאריז איז כאראקטעריסטיש א קליינער זעלבסטשטענדיגער בעל־מלאכה.

אין וועלכע בראנזשען קאנצענטרירט זיך דער עיקר די יודישע ארבייט? א גרויסע ראלע שפילען די יודען אין דער אויסארבייטונג פון פעלץ־ווארען. אין דעם קווארטאל סאן־פאל, אין די ענגע שמוציגע און נאסע דירות זיצען טויזענדער יודען איינגעבויגען איבער רויה־פעלען. דאס רוב זענען „שאמבראמער'ען", אזוי רופען זיך אן האנדווערקער, אזעלכע מאכען פון רוי־פעלכלעך זשאקעטקעס, פעלץ־קראגענס, און מופטען, אייניגע פון זיי האבען זיך ספעציאליזירט אויפ'ן געביט פון „קאראקולטשא" אויסארבייטונגען פון קאראקול־פיסלעך און פערשידענע סוראגאטען פון קאנינכען־פעלכלעך. אנדערע זענען „אטרעשטשיקעס", וואס נוצען אויס פערשידענע רעשטלעך פון פעלכלעך און מאכען פון זיי פערשידענע פעלץ־ווארען, די ארבייטס־בעדינגונגען אין דעם פאך זענען אויסערארדענטליך אומגעזונטע; הערליך טראגען זיך אין דער לופטען און קריכען אריין אין נאז, אין האלז, אין די אויערען, האלז און לונגען־קראנקהייטען, הויט־קראנקהייטען (עגזעמא, פארך א. אנד.) זענען דא טאג־טעגליכע ערשיינונגען.

פעסטע פאזיציעס האבען די יודישע עמיגראנטען פערנומען אויך אין דער מעבעל־בראנזשע. הונדערטער גרעסערע און קלענערע מעבעל־געשעפטען געהערען צו יודען. דאס רוב זענען דאס יודישע מעבעל־האנדווערקער, וואס פערקויפען אליין זייערע פאבריקאטען. זעהר פערשפרייט איז דער פערקויף אויף אויסצאהלונג. אויך אלטע מעבעל ווערען רעפערירט און פערקויפט צו ביליגע פרייזען. ווער עס וויל אין פאריז קויפען גוטע און נישט טייערע מעבעל און ווער עס יאגט זיך נישט נאך א צו גרויסען לוקסוס געהט צו א יודישען מעבעל־הענדלער.

כמעט אינגאנצען „פעריודישט" איז די מאראקינעריע בראנזשע־ אויסארבייטונג פון דאמען־בייטלען, טייסטערס, טשעמאדאנעס א.א.וו. שטארק פערטראטען זענען די יודען אויך צווישען פריזיער, אפט זענען די יודישע פריזירער מענשען, וואס האבען הינטער זיך א רייכע און בונטע פערגאנגענהייט, אויף דער רו וויל די טאמפל האב איך געטראפען א פריזירער פון אדעס, וועלכער האט שוין געארבייט אין פינף לענדער און בעהערשט פליסיג חוץ רוסיש און יודיש, אויך פויליש, טערקיש, גריכיש, איטאליעניש, ענגליש, פראנצויזיש. א סך יודען זענען פערנומען אלס יעצער, בוכבינדער, מוזיקאנטען אין סינעמא און רעסטאראנען, און זעלבסטפערשטענדליך אלס שניידער און שוסטער.

צווישען די לעצטע צוויי קאטעגאריעס, איז שווער צו אונטערשיידען צווישען א בעל־מלאכה און א הענדלער. א גרויסער טייל פון די יודישע שוסטער און שניידער ארבייטען 4 טעג אלס האנדווערקער און די איבריגע 2־3 טעג זענען זיי הענדלער. זייער „האנדעלס־טעטיגקייט" קאנצענטרירען זיי הויפטזעכליך אויף דעם בעריהמטען יריד אין קלי ביאנקור. דאס איז א גראנדיעזער מארק וואס פערנעמט א גרויסען און ברייטען שטח אין סאמע צפון פון פאריז און וואס פונקציאנירט דער עיקר דריי מאל אין וואך: שבת, זונטאג און מאנטאג, נאר א קליינער טייל פון די סוחרים אויפ'ן קליניאנקורער מארק פערמאגען אייגענע קלייטלעך אדער בארקאס. די איבערוויגענדע מעהרהייט לייגט אויס איהר סחורה פשוט אויף דער ערד אויף לייוונט אדער קליינע טעפיכלעך: די „סוחרים" גופא זיצען אויף שטולען אדער טאבורעטקעס.

דער קליניאנקורער יריד איז א מין אוניווערסאלער מאגאזין, איהר קענט דארט געפינען אלץ. וואס איהר ווילט: פערטיגע מענער־קליידער, וועש, שיך, דאמען־שיך קען דארט אמאל קויפען פאר 3—5 פראנק — אפגעטראגענע דאמען־טואלעטען פערפומעריע, קונסטווערק, אנטיקווארישע מעבעל, און ביכער. אפטמאל קען מען פאר [illegible] גראשענס קויפען אויפ'ן מארק אין קליניאנקור באמת ווערטפולע זאכען, וואס האבען א גרויסען היסטארישען אדער קינסטלערישען ווערט. א סך אימיגראנטען מעבלירען זייערע וואוינונגען מיט קליניאנקורער מעבעל; א סך דאמען קויפען אויפ'ן קליניאנקורער מארק קליידער און דערנאך מאכען זיי איבער לויט דער מאדע, שבת, זונטאג און מאנטאג קומען טויזענדער מענשען אויפ'ן יריד, אין קליניאנקור, גייען ארום שעה'נווייז, קלייבען אויס וואס זיי דארפען האבען, דיסקוטירען וועגען דעם פרייז און געהען אהיים מידע אבער צופרידענע. די הערשענדע שפראך אויף דעם יריד איז יודיש, רוסיש און יענער געבראכענער פראנצויזיש, וועלכער בילדעט זיך פאמעליך אויס אין די יודישע קווארטאלען אין פאריז. אפילו די געציילטע פראנצויזישע הענדלער פון קליניאנקור האבען זיך שפראכליך „אסימילירט" מיט דער „הערשענדער נאציע" אויפ'ן יריד. זיי אלע רעדען אדער לכל הפחות פערשטייען יודיש און רוסיש.

קליניאנקור איז נישט אנ'אויסנאהם אין פאריז, אויך דער צווייטער גרויסער יריד איז אין א גרויסער מאס „פעריודישט" — דער יריד פון טאמפל. ער געפינט זיך נישט אונטער'ן בלויען הימעל ווי קליניאנקור. נאר אין א קאלאסאלען געביידע, וואס קען אריינגעהמען עטליכע טויזענד מענשען. די אטמאספערע דארט איז א שרעקליכע: טויזענדער מענשען שרייען, שוויצען, דרענגען זיך, דער „סוחר" איז געצוואונגען יעדע מינוט אפצוהיטען זיין קלייטעל און אויפמערקזאם מאכען דעם עולם אויף זיין וואארע. און הונדערטער יודישע משפחות פערדינען זייער שטיקעל ברויט אין אט דעם גהינום.

די נייע פאריזער יודען פערדינען בכלל נישט לייכט זייער שטיקעל ברויט. אבער זיי פערדינען אויף צו לעבען און זענען אונבערשעפליך אין אויסזוכען אלץ נייע און נייע פרנסות, אין שאפען אלץ נייע פאזיציעס אין פערשידענע צווייגען פון דעם פראנצויזישען עקאנאמישען לעבען, דער קריזיס האט זיך שווער אפגערופען אויך אויף דעם פאריזער יודישען עולם, — אבער ער האט נישט דערשיטערט זיין עקאנאמישען מצב, און נאכ'ן ערשטען קלאפ האט זיך דער יודישער ישוב פון פאריז [illegible] שנעל ווידער געשטעלט אויף די פיס און ארבייט און האנדעלט און הערט נישט אויף, אויף זיין שטייגער, צו מאכען א לעבען. („יט"א")

י. שעכטמאן.

אויפ'ן וועג צו א בעסערער צוקונפט

(צום נעכטיגען קאאפעראטיווען טאג)

די קאאפעראטיווע בעוועגונג שטעלט פאר מיט זיך א איינציגארטיגע ערשיינונג אין לעבען פון דער מענשהייט, איינציגארטיג סיי צוליב איהר ציל, סיי צוליב דעם אופן פון איהר ענטוויקלונג, און סיי צוליב די מעטאדען מיט וועלכע זי בעדינט זיך. אין דער געשיכטע פון דער מענשהייט איז נישט בעקאנט א פאל ווי א בעוועגונג זאל זיך ענטוויקלען מיט אזא געוואלטיגער שנעלקייט, ווי די קאאפעראציע. נאך פאר א פאר יאהרצענדליגען איז די קאאפעראציע געווען א חלום, א אוטאפיע, א פאנטאסמאגאריע פון א פאר צעהנדליגער, צו א פאר הונדערטער פאנאטיקער, היינט איז זי די געוואלטיגסטע בעוועגונג פון דער וועלט, וואס בעהעמט ארום צענדליגער מיליאנען מענשען, וועמענס פערמעגען געהט אין צענדליגער און הונדערטער מיליאנען דאלארען, וואס דרינגט אריין אלץ טיפער און טיפער אין אלע געביטען פון עקאנאמישען לעבען, וואס בעאיינפלוסט אלע שיכטען פון מיטעלשטאנד און פון פראלעטאריאט און פערוואנדעלט זיך אלץ מעהר און מעהר אין א צענטער פון נייעם געזעלשאפטליכען לעבען. און דאס אלץ איז דערגרייכט געווארען נישט דורך א אידעע פון קאמף און שנאה, נישט דורך בארריקאדען און שטראסען־קאמפען, אבער אויך נישט דורך ערלעדיגען פשוטע טאג טעגליכע געשעפטען פון דאגות פרנסה, נאר דורך א הארמאניש שטרעבען צו בויען א פאסיגע צוקונפט פאר אלע ליידענדע שיכטען פון דער מענשהייט אין וועג פון א גרויסצוגיגער קאנסטרוקטיווער שעפערישער ארבייט. נישט בלויז דער ארבייטער נאר אויך דער פשוטער מענש פון מיטעלשטאנד זעהט אין זיינע גרויסע קאאפעראטיווע קאסעס, אין זיינע האנדווערקער און קליינהענדלער און לאנדווירטשאפטליכע קאאפעראטיוון די יסודות פון א ניי לעבען וואס וועט ארויסוואקסען שטיל אהן געפילדער אויף די צעפאלענדע פונדאמענטען פון היינטיגען געזעלשאפטליכען לעבען. און אזוי פערגייסטליכט זיך פאר אונזערע אויגען דער נס פון א ניי לעבען, מיט נייע אנשויאונגען, מיט נייע פאדערונגען, מיט נייע פארמען פון ארבייט און פון פערקעהר, א נייער אינטערנאציאנאל, וואס איז שטארקער און טיפער איידער אלע אינטערנאציאנאלען און אלע פעלקער־ליגעס פון דער וועלט.

נאך גרעסער איז אבער דער נס אין אונזער יודישען לעבען. אויב די געשיכטע פון דער קאאפעראציע ביי אנדערע פעלקער איז א געשיכטע פון יאהרצענטען, ביי אונז איז זי א געשיכטע פון יאהרען, אויף די חורבות פון דער וועלט־מלחמה און פון פאגראמען האט זיך אנגעהויבען צו בויען די היינטיגע יודישע קאאפעראציע און אין פערלויף פון א פאר געצעהלטע יאהרען האט זי זיך אומגעוואנדעלט אין דער גרעסטער יודישער פאלקס ארגאניזאציע. אט פייערען מיר איצט צוזאמען מיט דעם יום־טוב פון דער אלגעמיינער קאאפעראציע אויך דעם יובל פון צעהן יאהר עקזיסטענץ פון פערבאנד פון יודישע קאאפעראטיווע געזעלשאפטען אין פוילען. פאר צעהן יאהר איז ער ענטשטאנען, אהן אלץ: אהן מענשען, אהן געלד, אהן א פאסיגער אטמאספערע ענטשטאנען צווישען א ראאינירט, ארים, קבצניש פאלק, אהן פרנסה, אהן כוח, אהן צוקונפט. און היינט: 586 קאאפעראטיוון, איבער 200 טויזענד מיטגלידער, צוזאמען מיט זייערע משפחות, א קנאפ דריטעל פון דער יודישער פאלקס מאסע אין לאנד, א אומזאץ־קאפיטאל פון 108 מיליאנען זלאטעס. פון וועלכע 85 פראצענט זענען אייגענע פאלקס־מיטלען, א גרויסער צוטרוי ביי דער גאנצער יודישער און נישט־יודישער בעפעלקערונג אלץ נייע פארמען פון בעוועגונג, (א חוץ קרעדיט־קאאפעראטיוון, ספעציעלע קאאפעראטיוון פאר האנדווערקער, קליינהענדלער און לאנדווירטען, גאנץ בעזונדערס ענטוויקעלט זיך די ארבייטער־קאנסום־ און פראדוציר־קאאפעראציע), אלץ שטארקערע השפעה אויפ'ן יודישען עקאנאמישען לעבען, כמעט די איינציגע האפנונג פאר די הונדערטער טויזענדער און מיליאנען, וואס קייקלען זיך בארג אראפ, א שטארקע בריק, וואס פיהרט פון אונז צו די אנדערע פעלקער און פעראייניגט אונז מיט זיי אין א בשותפות'דיג געראנגעל פאר א בעסערער און א שענערער צוקונפט.

אט אין דעם ליגט די איינציגארטיגע בעדייטונג פון דער יודישער קאאפעראטיווער בעוועגונג. זי איז נישט נאר א הילפס־מיטעל פאר יחידים, און פאר גרופען, נישט נאר א סאציאלער טיפער אידעאל, נאר אויך דער איינציגער וועג וואס קען פיהרען ארויס פון טראגישען פלאנטער פון היינטיגען יודישען עקאנאמישען לעבען, דער סאציאלער אידעאל פערקניפט זיך דא שטארק און טיף מיט דער נאציאנאלער עקאנאמישער רענעסאנס און אויף אזא אופן פערשטארקט זיך די בעוועגונג כסדר דערָאבערענדיג דאס יודישע לעבען אין אלע זיינע ערשיינונגען.

גרויס און שווער איז אבער נאך דער וועג, וואס פיהרט צום ציל, נאך אלץ געפינען זיך הונדערטער טויזענדער א חוץ די ראהמען פון דער בעוועגונג, נאך אלץ איז דער קאאפעראטיווער בעוואוסטזיין נישט אריינגעדרונגען טיף גענוג אין די מוחות און אין די הערצער פון די מאסען, נאך אלץ פעהלען א סך פארמען פון קאאפעראציע וואס זענען פאר אונז אבסאלוט נויטווענדיג, און עס דארף צוליב דעם פערדאפעלט און פערדרייפאכט ווערען דער טעמפא פון דער קאאפעראטיווער אויפקלערונגס און ארגאניזירונגס־ארבייט. דער יום־טוב פון דער קאאפעראציע איז פאר אונז נישט נאר א יום־טוב פון פרייד און פון שטאלץ, ער איז א סך מעהר א יום־טוב פון מאביליזירען די כוחות פאר א ווייטערדיגער גרויסער שעפערישער ארבייט, לאז די שטאלצע פאהן פון קאאפעראציע, וואס פלאטערט היינט הויך ביי אלע פעלקער פון דער וועלט, זיין פאר אונז א סימבאל פון א נייער און א גרויסער אנשטרענגונג! מיט אייגענע כוחות לאמיר זיך דערקעמפען א בעסערע צוקונפט.

דר. אריה טארטאקאווער.

ניייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

ניייער פאלקסבלאט

מאנטאג 15 ל׳ סיון תרצ״א

יוני
זון-אויפגאנג 3.27
זון-אונטערגאנג 7.54

פאבאר פון יאהרגאנג 1910

היינט, מאנטאג, שטעלען זיך:

פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 1
(זאקאנטנע 82)

מענער פון יאהרגאנג 1910, וואס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 8 פאליציי-קאמיסאריאט, די פאמיליען-נעמען פון וועלכע עס הויבען זיך אן מיט די אותיות:

M R S

פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 2
(אגראדאווא 34)

די וואס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 13-טען קאמיסאריאט — מיט די אותיות:

P S Sz Sch Ś

פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 3
(אל. קאשטשושקי 21)

פאבאראווצעס פון די יאהרגענג 1909 קאט. B פון 6 און 10 פאליציי-קאמיסאריאטען — אלע אותיות.

(ב) די פאבאראווצעס, וואס האבען זיך לעת עתה נישט געשטעלט צו די בעשטימטע טערמינען, און די סיבות זענען בערעכטיגטע, וועלען זיך קענען מעלדען צו די קאמיסיעס ערשט פון דעם 26 ביז׳ן 30 ד. י. אפהענגיג פונ׳ם יאהרגאנג און קאמיסאריאט, אויפ׳ן שטח פון וועלכע זיי וואוינען. דערביי וועלען זיי דארפען צושטעלען דאקומענטען, וואס בערעכטיגען זייער פערשפעטיגונג.

רף״ד העלף מיט צום ערפאלג פון דעם היינטיגען בלימעל-טאג
וואס עס ארדענט איין די הילפס-אינסטיטוציע
מחזיקי חולים

שטראפען פאר שמוציג האלטען די הויפען

(מ) די לאדזשער שטאטישע סטאראסטווע האט בעשטראפט מיט פופצעהן זל. יעדען פאר נישט האלטען ריין די הויפען די ה״ה: פעליקס לובעלסקי (סקערביעוויצער 12), שמואל וועבער, (זשגאוסקא 74), אנט. יאנאווסקי, (זשגאווער 56), יאן סאלאוש (דאמבראווסקא 69), אברהם וועבער (ניי-זארזשעווסקא 51), סטאניסלאוו מיכא (ניי-זארזשעווסקא 27), קאזשימיעזש זאיאנץ (דאמבראווסקא 20) וולאד. סיבינסקי, (דאמבראווסקא 22), עדוו. טשטשינסקי (דאמבראווסקא 18), וולאד. באדאלסקי, (קילינסקא 229).

אורטייל איבער באהן-גנבים

צוויי טעג האט געדויערט דער פראצעס פון באהן-גנבים און פאסערס. דאס געריכט האט ארויסגעטראגען פאלגענדען אורטייל: מאיר זלאטאבראדזקי — דריי יאהר טורמע, וואלף קליינמאן — אנדערהאלבען יאהר אויסבעסערונגס-הויז, משה זילבערשטיין — זעקס חדשים און מאיר פאגעל — דריי חדשים טורמע, קאהן איז בעפרייט געווארען.

דער ריכטיגער קאזאק הנגזל...

(2) דער וויבקעלאדוואקאט עדווארד קאזאק האט אנגעשריבען איינעם יאצענטי קאזלאווסקי א „פאדאניע" אין געריכט.

אין געריכט האט מען געפסקענט אז די פאדאניע איז נישט גוט אנגעשריבען, האט קאזלאווסקי געכאפט קאזאק׳ן אין דער גאס, און געפאדערט, ער זאל איהם צוריקגעבען די 8 זל, געלד, וואס ער האט איהם בעצאהלט פאר׳ן אנשרייבען די פאדאניע. קאזאק האט געענטפערט: „ניע-דאם"...

ניע-דאם אהין, ניע-דאם אהער, האט איהם דערווייל קאזלאווסקי אנגעכאפט פאר די קליאפעס, און איהם גאר ליטיש צודם׳ט, אז פאליציי און פאגאטאוויע האט זיך געמוזט ארײנמישען.

היינט צאהלט מען שטייערן
און ווען, א שטייגער, צאהלט מען זיי נישט?

(ב) היינט איז דער לעצטער טאג פון צאהלען: אינדוסטריע-שטייער פאר׳ן אומזאץ, וואס איז געמאכט געווארען דורך די ערשטע צוויי האנדעלס-קאטעגאריעס, און פינף אינדוסטריע-קאטעגאריעס, וועלכע פיהרען ריכטיגע האנדעלס-ביכער, ווי אויך דורך בעריכטס-אונטערנעהמונגען. חוץ דעם איז צאהלבאר דער אינדוסטריע שטייער פאר׳ן יאהר 1930, דורך אלע האנדעלס- און אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען, פרייע בעשעפטיגונגען און אינדוסטריע-בעשעפטיגונגען, היינט איז אויך פעליג די ראטע פון פערמעגען-שטייער און אנ׳ערך פון 0.3 פראצענט פינ׳ם ווערט פון פערמעגען פאר די צאהלער פון צווייטער און דריטער קאנטינגענט-גרופע פון דער פינפטער שטופע ארויפצו.

דער נעכטיגער קאאפעראציע-יום-טוב

(ב) נעכטען אין דעם קאאפעראטיווען יום-טוב זענען אלע לאקאלען און געוועלבער פון לאדזשער קאאפעראטיווען דעקארירט געווארען מיט גרינס, און פעהנער. בייטאג איז אין דער „פילהארמאניע" פארגעקומען א פייערליכע אקאדעמיע, אויף וועלכער עס זענען געקומען פארשטעהער פון דער מלוכה-מאכט, פון דער קאמונאלער מאכט און דעלעגאציעס פון קאאפעראציע-געזעלשאפטען. באכ׳ן אפזינגען דעם קאאפעראציע-הימן האט א לענגערע ריידע געהאלטען דער דיר. וואלטשינסקי, און דערנאך האט אויף א ספעציעל-אויפגעשטעלטען פאדיום פאר׳ן מיקראפאן גערעדט דער געוועז. מלוכה-פרעזידענט וואיטשעכאווסקי.

פארלאפאנען און ראדיא׳ס
בעקומט מען נישט אזוי לייכט, ווי מען קען מיינען

דער דייטשער קאנסולאט בעט אונז צו פערעפענטליכען פאלגענדעס:

„זינט א געוויסער צייט בעווייזען זיך אין א סך דייטשע און אויסלענדישע צייטונגען און זשורנאלען קאנקורס-אנאנסען, קאנקורס-אויפגאבען א. א. וו. וואס ווערען אפגעדרוקט דורך אומבאלידע פירמעס, און וועלכע ווערען אויפגעלייזט פון ווערטער, אדער צייכנונגען. פאר׳ן ריכטיגען לעזען די אויפגאבען און צוצאהלען קליינע סומען זאגען די אנאנסען-געבער צו צושיקען פארלאפאנען, או ראדיא-אפאראטען.

מחמת אין פיל פאלען האנדעלט זיך עס יוגען פשוט בעשווינדלען דאס פובליקום ווערט געווארענט פאר׳ן פערבינדען בעציהונגען מיט די דאזיגע פירמעס.

פעראינטערעסירטע קענען אדורכקוקען די ליסטע פון אזעלכע פירמעס אין דעם דייטשען קאנסולאט, אלעי קאשטשושקא 85, אין די ביורא-שעה׳ן פון 9 ביז האלב איינס".

אלארם-איבונגען פון פייערלעשער
אויף קאנסטאנטינער פאלעשע

עהערנעכטען אין אוונט זענען די ערשטע און צווייטע פייערלעשער-אפטיילונגען ארויסגערופען געווארען אויף קאנסטאנטינער פאלעשיע, וואו עס זענען פארגעקומען שרפה-איבונגען.

די דאזיגע איבונגען, אונטער דער לייטונג פון קאמענדאנט ד״ר גראהמאן האבען זיך גלענצענד איינגעגעבען, און עס איז בעשלאסען געווארען, אז אין פאל פון אנ׳אמת׳ער שרפה אויף קאנסטאנטינער פאלעשיע זאלען אין דער רעשטער רייה אלאר מירט ווער׳ן די אפטיילונגען, וואס האבען אנטיילגענומען אין די איבונגען.

נייע האלעס אויף דער לודקע

(א) מיט עטליכע טעג צוריק האט דער מאגיסטראט געגעבען א דערלויבעניש דאבראניצקיס יורשים צו אויפשטעלען נייע האנדעלס-האלעס בעשטימט אויסשליסליך פאר מאנופאקטור און גאלאנטעריע-האנדעל. די דאזיגע האלעס ווערען אויפגעשטעלט אויף דער קאנאלאווא-גאס (ביי דער לודקא), ד.ה. אויפ׳ן שטח פון נאוואמיעיסקא גאס ביז פילסודסקיעגא. דאס בויען איז שוין אנגעהויבען דעם פאריגען יאהר, און אויף א פערהעלטנישמעסיג גרויסען שטח וועלען אויפגעשטעלט ווערען פון אייזען-בעטאן און גלאז פערציג גרויסע מאדערנע געוועלבער.

לאדזשער שטאט-טעאטער

גאסטראלן פון דער ווילנער טרופע
XVI יאר. 15-יעריקער יובל-טורנע אנפ. מ. מזאה.

דינסטאג, ד. 16-טן יוני, 9 אוונט- ערשטע פייערליכע פרעמיערע

„שווארצע געטא"

(אלע גאטס קינדער האבן פליגל)

פון יודזשין א ניעל. רעזשי: יעקב ראטבוים. דעקאראציעס און קאסטיומען—אנדזשעי פראנאשקא. געזאנג-געזאנג – הענעך קאן.

— עס נעמען אנטייל: —

דזשים הארריס	יעקב וויסליץ
אלס יינגל	יוסף ווידעצקי
מרס הארריס, זיין מוטער	יוכבד וויסליץ
כאטשי, זיין שוועסטער .	נעמי גאטאן
דושא	מיכאל קאץ
עללא דאוונער	מרים ארלעסקא
מיקי	מ. לעמבערגער
שארטי	מעלניק
אין דער קינדער-סצענע 1. בילד	יצחק דגים דבורה ראזענבלום שבתי בליאכער אסתר גאלדענבערג

נעגערס און ווייסע. צווישן אנהויב און ענדע פון דער פיעסע פערלויפן 17 יאר.

א. סאמבערגס 1-טער אויפטריט אין „שיילאק"
„ „ „ מנחם רובינ׳ס „200.000"

דער ערשטער לאדזשער מיטגליד
פון דער פוילישער וויסענשאפט-אקאדעמיע

(2) אויף דער נעכטיגער יעהרליכער זיצונג פון דער פוילישער וויסענשאפט-אקאדעמיע, איז אויסגעוועהלט געווארען אלס מיטגליד-קארעספאנדענט פראפ. ד״ר סעווערין שטערלינג. פראפ. שטערלינג איז דער ערשטער לאדזשער אקאדעמיע-מיטגליד.

דער׳הרג׳עט מיט העק א פרוי

(2) אין פיעטרקאוו אויף זגאזשעליצקא 47 זענען פראנצישעק קאזאקאווסקי און וולאדיסלאוו וולאדארסקי די פרוי גענאוועפא קעמפא און מיט העק זי דער׳הרג׳עט אויפ׳ן ארט. די מערדער זענען ארעסטירט.

אלע קויפען היינט אבצייכנונגען
לטובת מחזיקי חולים
וואס זיי אויפגאבע איז
צו העלפען ארימע קראנקע!

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(2) היינט דיזשורירען: י. הארטמאן (מלינארסקא 1), וו. דאניעלעצקי (פיעטריקאווער 127, א. פערעלמאן (ציגעל-נאס 32), י. צימער (וואולטשאנסקא 37), ס. וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקא 27).

אפגעביסען די ליפען
זיין קאלעגע „אונד פרוינד", בעת שפילען אין קארטען

(א.) א פיינער, זוניגער זונטאג איז נעכטען געווען.

דאס געדענקען נאך אוודאי די חשוב׳ע לעזער אין ס׳איבעריג צו דערציילען. וואס אבער טשיקאווע איז, אז אויף די פעלדער ביי דער אביואטעלסקא גאס האבען נעכטען אויף דער זון געמאכט א קארטעל עטליכע יונגעלייט. ווייזט אויס, אז עמיצער פון זיי האט געמוזט מאכען א „שמיי-דריי". ווארום פלוצים איז די קארטען-אידיליע געשטערט געווארען דורך א העפטיג געשלעג, בעת סטעפאן פשיבילאק (נאוואקאנטנע 6) האט בפועל ממש אפגעביסען זיין הארץ-קאלעגע און פשיאטשעל, יאן דאמבראווסקי׳ן (וויזנערא 31) די ליפען. וואס פאר א טעם עס האבען אפגעביסענע ליפען טארשט איצט די פאליציי ביי פשיבילאק׳ן.

געפונען א זעלבסטמערדער

פאהרענדיג מיט׳ן שאסיי האבען פויערים געפונען אין א ראוו לעם דארף באראטשיצע, גמינע גראבאוו, דעם שטערבליך פערוואונדעטען 25-יאהריגען יוליאן כמיעלעצקי, וועלכער האט זיך ארייגעשאסען א קויל אין קאפ. זיי האבען איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל. די סיבה פון זעלבסטמארד איז נאך נישט בעקאנט.

אונטער די רעדער פון אויטא

(א) נעכטען איז ארונטערגעפאלען אונטער די רעדער פון אנ׳אויטא דער 11-יאהריגער דוד אלטמאן (פון פילסודסקיעגא 49). דאס יונגעל איז פערוואונדעט געווארען אויפ׳ן גאנצען קערפער. דער שאפער איז ענטלאפען.

ענטדעקט א געהיים בראנפען-פאבריקעל הינטער קאלושעק

(א) באך א לענגערען צייט ארומזוכען און באכקוקען איז עהערנעכטען אין דארף מיקאלאיעוו ביי קאלושעק ענטדעקט געווארען א געהיימע בראנפען-פאבריקעל, וואס האט אויסגעארבייט בראנפען פאר דער סביבה פון קאלושעק. דער „פאבריקאנט" איז געווען דער 29-יאהריגער פויער סטעפאן זשענטארי, וועלכער האט דאס פאבריקעל מיט אלע נויטיגע כלים גלענצענד איינגעארדענט אין זיין שטאל אונטער א קופע מיסט. די אויסבערענגערין פון דעם שפריט איז געווען זיין פרוי, און זי האט עס אנגעמאכט דער רעגירונג א היזק אויף אנ׳ערך 100 טויזענד זל.

זשענטארי איז ארעסטירט.

היינט גרויסע פרעמיערע!

פערל פון דער פראנצויזישער קלאנג-פילם-קונסט! פילם, וואס האט מיט זיין שפאנענדען אינהאלט ענטציקט די גאנצע וועלט!

„אונטער די דעכער פון פאריז"

ALBERT PREJEAN i POLA ILLERY

רעזשי פון Rene Clair אין די הויפטראלען:

אנהויב פון די סעאנסען טעגליך 5 א זייגער נאכמיטאג. שבת און זונטאג 2.30 נאכמיטאג.

פאלשע קלאנגען

אין אייניגע וואַרשאָווער צייטונגען האָט זיך נעכטען בעוויזען אַ ידיעה, אז א גרויסע היגע אקציען־געזעלשאַפט האָט זיך געווענדעט אין האַנ־דעלס־געריכט וועגען בעשטימען איבער איהר אַ געריכטס־אויפזיכט און א פראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען.

ווי מיר דערוויסען זיך פון אַ זיכערער קוועלע שטימט די ידיעה נישט מיט דער ווירק־ליכקייט.

יודען! קויפט היינט — די אפצייכנונגען — לטובת דעם פאראיין מחזיקי חולים וואס העלפט אַרימע קראנקע!

פרייטאג, דעם 19. ד. ח.

אַן־אפצייכנונג לטובת דער געזעלשאַפט „אָוונט־קורסען פאַר אַרבייטער“

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט האָט די צענ־טראַלע פון דער „געזעלשאַפט אָוונט־קורסען פאַר אַרבייטער אין פוילען“ בעקומען אַ דערלויבעניש אַ־דורכצופיהרען אַן־אָפצייכנונג אין גאַנצען לאַנד.

די נוצליכע פאַר אונז אינסטיטוציע האָט אין פערלויף פון די לעצטע פאָר יאָהר פערשטאַרקט איהר אַרבייט, און אין יעדען שטאָט און שטעטעל אָרגאַניזירט אָפטיילונגען, געעפענט ביבליאָטעקען, לייען־זאַלען, ספאָרט־גרופען א.אַ.וו. אַ חוץ דאָס שאַפען פון נייע קולטור־אַנשטאַלטען האָט זיך די געזעלשאַפט פערנומען מיט אָרגאַניזירען פאַרלעזונ־גען און בעזאָרגט די פראָווינץ מיט נויטיגע צו דעם רעפערענטען.

אין אַלע שטעט פון פוילען איז אין פערלויף פון דעם חודש פאַרגעקומען אָפצייכנונגען וועלכע זענען מצד דער בעפעלקערונג זעהר וואַרעם אויפגע־נומען געוואָרען. איצט דאַרפען די לאָדזער אַרביי־טער און פאָלקס־מאַסען אַרויסווייזען זייער בעציהונג צו זייערס אַן־אינסטיטוציע.

היינט אפצייכנונג לטובת דעם „מחזיקי חולים“

(א בריף אין רעדאקציע)

די טעטיגקייט פון „מחזיקי חולים“ פאַר די אָרימע ליידענדע און קראנקע פון דעם 1־טען סעפטעמבער ביז דעם 1־טען פעברואר 1931, ווייזען זיך ארויס אין פאָלגענדע ציפערן: ערטיילט דאָקטאָר־הילף 847 פערזאָן, בחנמ'דיגע דאָקטוירים 212, בחנמ'דיגע מעדיצינען 194, מעדיצינען מיט 20 פראָצ. בילינער 1537. נאהרונג צו 420 פער־זאָן, כלים ארויסגעבאָרגט 740, משמורים 36, צוזאמען האָבען גענאט נוצען 3986 פערזאָן.

היינט מאָנטאָג ד. 15 יוני קומט פאָר א אָב־צייכנונג לטובת דעם פעראיין, עס איז זעהר ווינ־שענסווערט, דאָס די לאָדזער בעפעלקערונג, זאָ־לען זיי געהעריג שפענדען פאר'ן „מחזיקי חולים“, דען דאָס איז דער איינציגער פעראיין אין לאָדז וואָס ערטיילט 30 פראָצענט מעדיצינישע אונטער־שטיצונגס־הילף געגצליך בחנם פאר אָרימע קראנ־קע, בסבר פנים יפות.

זאָל קיינער נישט קאַרגען די פאָר גראָשען און קויפען די בלימעל־אָפצייכנונג און דערמיט העל־פען דעם „מחזיקי חולים“ צו דערפילען איהר חוב לטובת דער אָרימער און נויטליידענדער יודישער בעפעלקערונג.

פון קינא „בייקא“

אין קינאָ־טעאַטער „בייקאַ“ ווערט איצט גע־שפילט דער הערליכער פילם א. ג. „דער אָפטריני־גער“. דער דאָזיגער פילם וועלכער שילדערט אַ יונגען אינדיאַנער, אַ רייכער זוהן וועלכער האָט בעקומען אַ וועלטליכע ערציהונג און ווי אויך איז ער געווען אַ שנעלער לויפער, און ווי אויך האָט זיך פערדינט בעת זיינע לייכט־אַטלעטישע אויפטריטען און בעקומען דעם ערשטען פריז און וועלכער ער איז געווען איין אינדיאַנער. זיינע ווייסע קאָלעגען האָבען איהם שטאַרק מקנא געווען און האָבען איהם פעראַכטען. דער רייכער אינדיאַנער קעהרט זיך נאָכ־הער צוריק אין זיין היימאַט. דער דאָזיגער פילם פערמאָגט נאָך פיל אינטערעסאַנטע מאָמענטען וועל־כע לאָזען איבער אויף'ן צושויער אַ גוטען אייב־דרוק. די הויפטראָל אין דאָזיגען פילם קרעאירט דער בערימטער פילם־אַרטיסט ה' ריכאַרד דוקס.

אויסשטעלונג

פון די פראָפעסיאָנעלע פרויען־שולען

דעם 11 ד.ח. האָט זיך אין דער גאַלעריע פון קונסט־אינסטיטוט אין שענקעוויטש־פּאַרק גע־עפענט די אויסשטעלונג פון אַרבייטען און צייכע־נונגען פון די פראָפעסיאָנעלע פרויען־שולען אין לאָדז.

די דאָזיגע אויסשטעלונג איז פאַכמעניש זעהר אינטערעסאַנט און זי וועט געדויערען ביז'ן 21 יוני ה. י.

יובילייי־קאָמיטעט

לכבוד דער ווילנער טרופע

אין צוזאמענהאנג מיט דעם 15־יעהריגען יובילייי פון דער ווילנער טרופע, וועלכער וועט אין לאָדז געפייערט ווערן מיט א גרויסען פערנעהם האָט זיך אָרגאניזירט א געזעלשאַפטליכער קאָמיטעט, וועלכער וועט אראנזשירען אלע פייערליכקייטען וואָס וועלען פאָרקומען אין לאָדז.

אין קאָמיטעט זענען אריין פאָלג. פערזאָנען: מ. בראָדערזאָן, רעד. ח. י. בזשוסטאָווסקי, קונסט־מאלער וו. בראונער, רעד. א. באָרוכין, ג. ביסטער, פרעזעס ב. עיטינגאָן, ד״ר י. פרענקעל, ד״ר וו. פאָללעק, ס. פעדער, רעד. ל. פוקס, י. דעגענשטיין, דיר. ב. גאָרטשינסקי, רעד. ג. גיפס, רעד. ס. געלבארד, פרעזעס פון לאָדזער שטאָט־ראָט י. חאָלצגרעבער, רעד. האללער, פרעזעס מ. העלמאַן, לאַווניק א. יאָעל, ק. קאבאַ־קער, רעד. י. קאהאן, קאָנסול מ. קאָן, י. קאצע־נעלסאָן, אינזש. י. קאצענבאָגען, א. קאָן, לאַווניק ל. קוק, רעד. קארגעל, פרעזעס י. לעוושטיין, רעד. י. לעווי, רעד. מ. נויגאָלדבערג, פ. גאָדעל, רעד. אָפּאָטשינסקי, רעד. אַבערזשאַנעק, רעד. א. פערל־מאָן, רעד. וו. פאָלאַק, אדוו. י. פינעס, ח. פאָפּאָווי־סקי, רעד. י. ראָזענבערג, מ. ראָטבאָרד, סטאראָסטא א. רזשעווסקי, דעפ. ד״ר י. ראָזענבלאַט, פרזי ב. ספעקטאָר, רעד. י. שולמאָן, ח. שאָפיר, י. שפעט לאַווניק פראָפ. פ. סמאָליק, ד״ר ר. טומארקין, ד״ר א. טאָרטאַקאָווער, רעד. י. טורקאָ, רעד. י. אונגער, רעד. ג. וואסערצוג, ד״ר ס.ווישעוויאַנסקי אדוו. י. ווייצמאַן, פ. זשיטניצקי.

* * *

די ערשטע פאָרשטעלונג פון דער ווילנער טרופע קומט פאָר מאָרגען, דינסטאָג, דעם 16 יוני צו דער פרעמיערע ווערט געשפילט יודזשין אָניעלס „דאָס שווארצע געטאָ“.

יודען! — שטיצט — די פילאנטראָפּישע אינסטיטוציע „מחזיקי חולים“ קויפט היינט די אפצייכנונגען!

קופאָן
אויף א יורידישער עצה
גילטיג מאָנטאָג דעם 15־טען יוני

א בעקאַנטער יוריסט ערטיילט יורידישע עצות פון 3 ביז 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג אין רעדאַק־ציע פון אונזער צייטונג, פּיעטריקאָווער 21.
אינטערעסאַנטען דאַרפען מיטברענגען דעם קופּאָן פון „נייעם פאָלקסבלאַט“
— פון דעם זעלבען טאָג. —

פון דוד הערמאַן־טעאַטער

היינט — „דער נסיון“ פון יעקב פרעגער אין דער מייסטערהאַפטער אינטערפּרעטאַציע פון דוד הערמאַן.

די פאָרשטעלונג ווערט אויפגענומען מיט רוישיגע אפּלאָדיסמענטען, מיט וועלכע עס ווערט בעשאָנקען אלע שוישפילער מיט יוסף קאמען בראש.

עס איז פאָראויסצוזעהען, אז דער „נסיון“ וועט בלי ספק ווערען דער שלאגער פון היינטיגען יודישען רעפּערטואר אין לאָדז.

בילעטען צו נידריגע פרייזען פון 50 גר. ביז 1.50 זל. צו בעקומען אין דער קאָנדיטאָריי פון ה' ראָשגאָלד (פּיעטריקאָווער 38).

ראַדיאָ־פּראָגראַם

מאָנטאָג, ד. 15 יוני

12,05 צייטסיגנאַל. 1,15 גראַמאָפאָנמוזיק. 1.25 טאָגפּראָגראַם. 4,00 הפסקה. 4,47 גראַ־מאָפאָנמוזיק. 4,50 קאָמוניקאַטען פאַר פישער און שיפער. 5,10 פאָרטראַג. 5,35 גראַמאָפאָנמוזיק. 6,00 עספּעראַנטאָ־פאָרטראַג. 7,00 לייכטע מוזיק. 7,20 פערשידענעס. 7,40 גראַמאָפאָנמוזיק. 8,00 קאָמוניקאַטען פון דער לאָדזער האַנדעלסקאַמער. 8,10 ראַדיאָבעריכטען. 8,30 פאָרטראַג. 8,40 שטראוס אָפּערעטע. 10,45 פעליעטאָן. 12,00 קאָמוניקאַטען.

נייע 27 טויזענד שולען אין שפאניען

מאַדריד, 14 (ספ. טעל.) די רעגירונג האָט בעשלאָסען צו עפענען נייע 27 טויזענד שולען אין שפאניען. שוין היינטיגען יאָהר ווערען געעפענט 7000 שולען.

דער דירעקטאָר פון דער שפּאנישער מלוכה־באנק איז ארויסגעפאָהרען קיין פאריז כדי צו פיהרען דאָרט אונטערהאנדלונגען וועגען א הלוואה פאר שפאניען.

ליבע און — ארבייטסלאָזיגקייט

וואָס דערפיהרען צו יאוש און זעלבסטמאָרד

(א) אין פּאָניאַטאָווסקי־פּאַרק האָט זיך אָנגע־טרונקען מיט סובלימאַט אַננאַ וויטשאַק (וואָלטשאַנסקאַ 143). איהר פערצווייפעלטען שריט איז זי בע־גאַנגען מחמת פערפיהרטער ליבע.

דער 37־יאָהריגער יוזעף נאַפּיעראַלסקי פון נאַפּיורקאָווסקאַ 11 האָט זיך אָנגעטרונקען אַן־אַנדער „משקה“ — יאָדינע.

אויף זגערזשער 4 אין טויער האָט זיך אָנגע־טרונקען מיט עפּעס אַן־אונבעקאַנטען סם די 33־יאָהריגע אַרבייטסלאָזע און היימלאָזע יוליאַ שביי־דערסקאַ.

פּאָגאָטאָווי־ע האָט די אַלע דריי ערטיילט די ערשטע הילף.

ספּאָרט־בעוועגונג

לאָדז (רעפּרעז.)—וואַרשא (רעפּרעז.) 1:4 (0:3)

דער דאָזיגער מעטש איז ערוואַרט געוואָרען פון דער לאָדזער ספּאָרט־וועלט מיט גרויס שפּאַ־נונג. דאָס איז געווען דערפאַר, ווייל לאָדז האָט נישט קיין הצלחה צו וואַרשא און שוין עטליכע מאָל דורכגעפאַלען פערשפּילט. דערמיט ווערט נאָך נישט געזאָגט, אַז די וואַרשאָווער רעפּרעזענטאַנץ איז שטענדיג געווען בעסער ווי די לאָדזער, פּונקט פער־קעהרט, שטענדיג האָט מען געהאַט צו טון מיט אַ „פוקס“.

וואַרשא האָט דערביבער געוויס געריגגעשעצט לאָדז און נעכטען צוגעשיקט נישט קיין ערשט־קלאַסיגען צוזאַמענשטעל. בעזונדערס שוואַך איז געווען דער טויערמאַן. פערטיידיגונג און הילפס־ליניע. דאַגעגען האָט וואַרשא געשיקט אַן־ערשט־ראַנגיגען אָנגריף. דער וואַרשאָווער קאַפּיטאַן האָט דערמיט געדעכענט קודם־כל צו ערצילען, וואָס מעהר טויערען. אָבער דאָס איז נישט געשעהען, ווייל די אָנגריפס־ליניע איז נישט אונטערגע־שטיצט געוואָרען מיט קיין באַלעמעס און האָבען גאָרנישט געקענט אויפטון. איבריגענס האָבען די לאָדזער פערטיידיגער גאַלעצקי און קראַוס און בעזונדערס דער טויערמאַן ראַפּאַפּאָרט, וועלכער האָט זעהר גוט געשפּילט, געהיטען דאָס לאָדזער טויער.

די לאָדזער מאַנשאַפט איז געווען נישט שלעכט צוזאַמענגעשטעלט, ווען מען זאָל נישט רעכענען דעם לויפער יאַשינסקי, וועלכער איז געווען שוואַך און זיך נישט געקענט קיין עצה געבען מיט דעם אויסגעצייכענטען וויפּיעווסקי (וואַרשאָווער „פּאָ־לאָניאַ“).

באַלד אין אָנהויב הויבט זיך דאָס שפּילען אָן מיט אַ שטאַרקען טעמפּאָ און שוין אין דער 4־טער מינוט רייסט זיך קרול אַרויס און שיסט אויפ'ן טויער. הערבערשטרייך פערבעסערט און לאָדז פיהרט 0:1, אין דער ערשטער העלפט האָבען נאָך קרוליק און הערבערשטרייך פערגרעסערט דעם רע־זולטאַט אויף 0:3. אין דער צווייטער העלפט זענען ביידע מאַנשאַפטען שוין מיד. וואַרשא וויל זיך רעהאַביליטירען אָבער קען קוים דערגרייכען אַן־עהרען טויער דורך אגראַדזשינסקין. פאַר לאָדז האָט דעם רעזולטאַט פעסטגעשטעלט אויף 0:4 דער גוט־דיספּאָזירטער קרול.

פּובליקום 5000. ריכטער ה' מאַרשעווסקי.

לאָדז (רעפּרעז.) — לעמבערג (רעפּרעז.) 2:3

דער לאָדזער פערבאַנדס־קאַפּיטאַן האָט קיין לעמבערג אַרויסגעשיקט אַ שוואַכען גאַרניטור, רע־כענדיג זיך דערמיט, וואָס אויך לעמבערג וועט נישט קענען אַרויסשטעלען איהרע בעסטע כוחות, ווייל נעכטען איז אויך פאָרגעקומען דער צווישען־שטעט־טישער מעטש לעמבערג—קראָקא. די לאָדזער מאַנ־שאַפט האָט נאָך אַ שווערען קאַמף דעם מעטש געוואונען מיט 2:3.

מכבי—וו.ק.ס. 0:1

אַ הערליכען נצחון האָט אָפּגעהאַלטען די מכבי־מאַנשאַפט, וועלכע שפּילט זיך ערשט צוזאַמען, איבער דער מיליטערישער „א״־קלאַסיגער מאַנ־שאַפט וו.ק.ס., וועלכע האָט געשפּילט אין אַ זעהר גוטען צוזאַמענשטעל.

ל. ק. ס.—מכבי 2:4

די יודישע מאַנשאַפט איז געווען מיד פון דעם שווערען קאַמף מיט וו.ק.ס., פונדעסטוועגען האָט זי זיך ערפאָלגרייך אַקעגענגעשטעלט דער ל. ק. ס.

הכח (לאָדז)—37 פּולק (קוטנאָ) 2:4 און 2:4

די לאָדזער הכח־מאַנשאַפט איז אויף שבת און זונטאָג אַרויסגעפאָהרען קיין קוטנע, וואו זי האָט זיך געטראָפען אויף צוויי מעטשען מיט דער מאַנשאַפט פון 37. פּולק און ביידע מעטשען געוואו־נען אין דער זעלבער פּראָפּאָרציע 2:4.

אין ערשטען טאָג האָבען די טויערען געשאָסען עהרענבורג (2), פּרעסער און קאַפּלאָוויטש. אין צווייטען טאָג, האָט אַלע 4 טויערען געשאָסען פּרעסער.

בר־כוכבא—מאָרגענשטערן 0:5

(מייסטערשאַפט פון „צע״־קלאַס)

איבערן גאַנצען לאַנד זענען אויך פאָרגעקומען צווישען־שטעטישע פאָלגענדע מעטשען:

קראָקא—לעמבערג 4:5 (3:3)

קראָקא—שלעזיען 1:3

קאַטאָוויץ—בילייץ 1:2

טשעכיען—פּוילען 0:9 (0:1)

נעכטען איז אין וואַרשא ביי אַ גרויסען עולם פאָרגעקומען דער אינטערנאַציאָנאַלער פוסבאַל־מעטש צווישען דער טשעכישער פּראָפעסיאָנעלער רעפּרעזענטאַנץ און דער פּוילישער אַמאַטאָרישער רעפּרעזענטאַנץ. די פּוילישע מאַנשאַפט האָט די גאַנצע צייט געשפּילט אָהן מזל, בעזונדערס אין דער ערשטער העלפט, ווען די פּאָליאַקען האָבען מינדעסטענס געדאַרפט ערצילען 2 טויערען.

באָקס

סאָקאָל (לאָדז)—סאָקאָל (פּויזען) 7:9

די לאָדזער האָבען דעם באָקס־מעטש געוואוינען אין פּויזען.

עסטרייך—אונגאַרן 8:8

דער באָקס־מעטש צווישען עסטרייך און אונ־גאַרן האָט זיך פערענדיגט מיט דעם רעזולטאַט 8:8

די גרויסע ספּאָרט־רעווי אין ספּאַלא

פרייטאָג, שבת און זונטאָג זענען פאָרגעקומען אין דער זומער־רעזידענץ, פון מלוכה־פּרעזידענט דער גרויסער יום־טוב פאַר פיזישער ערציהונג און מיליטערישער צוגרייטונג. דער הויפּט־טאָג איז געווען דער נעכטיגער. באַלד אינדערפריה זענען אין ספּאַלא געווען אונגעהויערע מאַסען איינגעלאַ־דענע געסט און סתם צושויער.

9 אַ זייגער איז אויפ'ן שטאַדיאָן געקומען דער מלוכה־פּרעזידענט אין בעגלייטונג פון פּרע־מיער פּריסטאָר, וויצע־פּרעמיער פּיעראַצקי, אינערן־מיניסטער סקלאַדקאָווסקי, סיים און סענאַט־מאַרשאַ־לעק א. א. וו. פאַר'ן מלוכה־פּרעזידענט האָט גענע־ראַל מאַלאַכאָווסקי אָפּגעגעבען אַ בעריכט וועגען דער גראַנדיעזער אימפּרעזע.

דאַן איז פאָרגעקומען אַ דעפילאַדע, אין וועל־כער ס'האָבען אויך אָנטיילגענומען די לאָדזער יו־דישע פעראיינען: „בר־כוכבא“, „הכוח“ און „מכבי“.

נאָך דער דעפילאַדע האָבען זיך אָנגעהויבען די אי־בונגען פון 15 טויזענד אָנטיילנעהמער. אַממייסטען האָבען אויסגענומען די קינדער פון די לאָדזער פאָלקס־שולען.

דעם 1500 מעטער־לויף האָט געוואונען פּעט־קעוויטש אין 4 מינוט מיט 10 סעקונדע.

געלונגענער ארויסטריט פון „מאָרגענשטערן“

אויף דער שבת'דיגער גאַרטען־פער־ווייַלונג אין העלענאָוו

שבת אָוונט איז אין גאָרטען העלענאָוו פאָרגעקומען אַ גרויסע פערווייַלונג לטובא די מע־דעם־שולען. די פערווייַלונג האָט זיך אָנגעהויבען מיט אַ דעפילאַדע פון די קינדער פון מעדעם־ און מיכאלעוויטש־שולען איבער די גאַסען זגערזשער, נאָוואָמיעסקאַ ביז'ן העלענאָוו־גאָרטען. דער מאַרש פון די קינדער מיט פאַרביגע פענדלעך און אויפ־שריפטען „מיר פאָדערן רעכט פאַר דער יודישער שול“, האָט אויף די צושויער אין גאַס געמאַכט אַן־אויסערגעוועהנליכען איינדרוק.

דער „טשוואָק“ פון דער פערווייַלונג איז אָבער געווען דער ארויסטריט פון צוויי „מאָרגענ־שטערן“־גרופּען אויף דער עסטראַדע פון העלענאָוו עס זענען אויסגעפיהרט געוואָרען די אַזוי בעקאַנטע רייף־איבונגען און שפּרונגען איבער'ן באָק פון דער פרויען־גרופּע. דער טויזענד־קעפּיגער עולם וועלכער האָט זיך צוגעקוקט צו די אימפּאָזאַנטע גימנאַסטישע איבונגען, האָט די מאָרגענשטערן־ספּאָרטלער אויפגענומען מיט אויסערגעוועהנליכער בעגייסטערונג.

דער דאָזיגער געלונגענער ארויסטריט פון „מאָרגענשטערן“ אין העלענאָוו האָט נאָך מעהר פערשטאַרקט דעם אינטערעס צו דעם אָלימפּיאַדע־טורן־ און ספּאָרט־פעסט פון דער אינסטיטוציע וועל־כער קומט פאָר שבת ד. 20 יוני. אויף דעם פעסט וועלען ארויסטרעטען אלע גרופּען פון „מאָרגענ־שטערן“ אין אַ צאָהל פון 300 מאַן.

בעראטונגען פון פעלקער-בונד-קאמיטעט פאר די ענינים פון קאלענדאר-רעפארם

רעדעס פון די יודישע פארשטעהער

זשענעווע. (י.ט.א.) דער פארבערייטונגס-קאמיטעט ביים פעלקער-בונד פאר די ענינים פון קאלענדער-רעפארם האט — ווי מיר האבען שוין טעלעגראפיש מיטגעטיילט — אויסגעהערט די אויס-פיהרונגען פון די פארשטעהער פון די יודישע ארגאניזאציעס וועגען געפלאנטען קאלענדאר-רעפארם.

דער קאמיטעט האט אנגעהויבען זיין זיצונג דעם 8-טען יוני אונטער'ן פארזיץ פון יוגאסלאווי-שען דעלעגאט דזשוריטש. צום קאמיטעט געהע-רען פארשטעהער פון פוילען (פראפ. ל. פינסקי), דייטשלאנד, ארגענטינא, בראזיליען, שפאניען, פעראייניגטע שטאטען, פראנקרייך, ענגלאנד, אי-טאליען, יאפאן, פארטוגאל, שווצרען, טשעכאסלא-וואקיי און יוגאסלאוויען. גלייך אויף דער ערשטער זיצונג פון קאמיטעט האבען די פארשטעהער פון די בעזונדערע לענדער רעפערירט די שטאנדפונק-טען פון זייערע מלוכות וועגען געפלאנטען קא-לענדאר-רעפארם.

צו דער זיצונג, דעם 9-טען יוני זענען איינ-געלאדען געווארען די פארשטעהער פון די יודישע ארגאניזאציעס. דער יודישער קאמיטעט פאר די ענינים פון קאלענדאר-רעפארם איז געווען רעפרע-זענטירט דורכ'ן גראנד-ראבי פון פראנקרייך הרב ד"ר ישראל לעווי, טשיף-ראבי פון ענגלאנד הרב ד"ר יוסף הערץ און הרב ד"ר ל. לעווענשטיין פון ציריך. די אמעריקאנער „שומרי-שבת" זענען גע-ווען רעפרעזענטירט דורך הרב ד"ר משה הײמסאן און די „מועצי גדולי התורה" ביי דער אגודת ישראל — דורך הרב ד"ר פנחס כהן.

דער ערשטער האט גערעדט הרב ישראל לעווי, וועלכער האט געדאנקט דעם קאמיטעט פאר דאס צולאזען פארשטעהער פון יוד-שען דת אין געבען זיי די מעגליכקייט אויסצורריקען דעם יודי-שען שטאנדפונקט אין די ענינים פון קאלענדאר-רעפארם. די יודען — האט הרב לעווין ערקלערט — זענען אין דער דאזיגער פראגע פעראינטערעסירט. אויב דער געפלאנטער רעפארם וועט אנריהרען דעם פרינציפ פון 7-טעגיגער וואך, וועלכער איז דער הויפט-יסוד פון יודישען דת. אין ענינים הדת דארפען נישט דעצידירען די אינטערעסען פון דער מעהרהייט אדער מינדערהייט. די אידעע פון פעל-קער-בונד פאדערט צו אכטען די מאראלישע און גייסטיגע אינטערעסען פון יעדען געזעלשאפטליכען קרייז. דר. הערץ האט אויפגעפאדערט די קאמיטעט-מיטגלידער אפצוווארפען יעדען פארשלאג, וואס דעהט פאר דאס איינפיהרען פון א „ווייסען טאג".

אנ'אויספיהרליכען רעפעראט וועגען יודישען שטאנדפונקט האט דערנאך געהאלטען הרב דר. הערץ. אין די יודישע אינטערעסען איז דאס נישט אנריהרען די קאנטינואירונג פון 7-טאגיגער וואך. אויב דער שבת'דיגער טאג זאל זיין א בעוועגלי-כער, וואלט דאס געבראכט מיט זיך זעהר שווערע קאנסעקווענצען פאר די אמונה-טרייע יודען. דר. הערץ האט דאן גערעדט וועגען דער גרויסער בע-דייטונג פון שבת-געדאנק, וועלכע איז די מאראלישע קראפט-קוואל פון דער אמונה אין דער געט-ליכער איינהייט. די איינפיהרונג פון א קאלענדאר-רעפארם, וואס ריהרט אן דעם יסוד פון שבת, וואלט זעהר שווער געטראפען דאס ארטאדאקסישע יודענטום. דאס איינפיהרען פון א „ווייסען טאג" וואלט אויך געהאט זעהר שווערע ווירטשאפטליכע פאלגען פאר מיליאנען יודען. אויך די קאטוילישע און פראוואסלאווע קירכען זענען געגען א „ווייסען טאג", צום סוף פון זיין רעפעראט האט דר. הערץ גערעדט וועגען די מאטיווען, וואס האבען בעוואוי-גען א גאנצע רייה מלוכות זיך ארויסצוזאגען געגען דעם פראיעקט פון קאלענדאר-רעפארם.

היב ד"ר הײמסאן האט אין זיין רעדע אונ-טערגעשטראכען, אז געגען דעם איינפיהרען א „ווייסען טאג" זענען נישט בלויז די ארטאדאקסישע יודען, נאר אויך די רעפארם און ליבעראלע קהלות. ד"ר הײמסאן האט דערביי פארגעלייגט א רייהע בעשלוסען פון פערשידענע יודישע קאנ-גרעגאציעס אין אמעריקא, וועלכע זאגען זיך ארויס געגען קאלענדאר-רעפארם. אין נאמען פון 4 מיליאן יודען אין אמעריקא און קאנאדא האט דער רעד-נער אפעלירט צו די מיטגלידער פונ'ם קאמיטעט נישט אנצונעמען דעם פראיעקט פון א „ווייסען טאג".

הרב ד"ר פנחס כהן האט ערקלערט, אז ער רעדט אין נאמען פון א 6-מיליאניגער יודישער בעפעלקערונג אין מזרח-אייראפא, פאר וועלכער דאס איינפיהרען פון א „ווייסען טאג" וואלט בע-דייטעט א ווירטשאפטליכער רואין. נישט נעמענדיג אבער אין אכט אפילו די ווירטשאפטליכע מאטיוון, קען דאס וועלט-יודענטום נישט מסכים זיין אויף א רעפארם, וועלכע ריהרט אן דאס סאמע עלטסטע אמטעהרסטען הייליגסטע און אמשטארקסטען גע-שעצטע הייליגטום פון דער עלטסטער רעליגיע אויף דער וועלט, וועלכע גלויבט אין אחדות הבורא.

צום סוף האט גענומען א ווארט הרב ד"ר לעווענשטיין, וועלכער האט גערעדט וועגען דער אנטי-קאלענדאר-רעפארם אקציע, וואס ווערט גע-פיהרט כמעט אין אלע לענדער פון דער וועלט זייט א רייהע יאהרען. דאס יודענטום, ער-קלערט ד"ר לעווענשטיין, גלויבט, אז זיין שטים וועט גענומען ווערען אין אכט דורך דעם פעלקער-בונד.

א גרויסען איינדרוק האט געמאכט די רעדע פון פארשטעהער פון דער אדווענטיסטען-קירך אין לאנדאן, פאסטאר א. מאסקוועל, וועלכער האט זיך אויך ארויסגעזאגט געגען דער קאלענדאר-רעפארם.

רעוויזיאניסטישע פרעסע-קאנפערענץ אין גענף

רעפעראטען פון וול. זשאבאטינסקי און ד"ר סאסקין

גענף, (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט דער איצטיגער סעסיע פון דער מאנדאט-קאמיסיע ביים פעלקער-בונד, האבען די רעוויזיאניסטען דא איינ-געארדענט א פרעסע-קאנפערענץ, אויף וועלכער וול. זשאבאטינסקי האט געהאלטען א רעפעראט וועגען דער פאליטישער סיטואציע פון ציוניזם און ד"ר ס. סאסקין — וועגען די ווירטשאפטס-פראב-לעמען פון ציוניזם.

זשאבאטינסקי האט אין זיין רעפעראט אויס-פיהרליך אנאליזירט די אויספיהרונגען פון ענג-לישען „ווייס בוך" פון אקטאבער 1930 ווי אויך דעם בריף פון מאקדאנאלד צו ד"ר ווייצמאן און ערקלערט, אז די געזעצליכקייט צווישען די דא-זיגע צוויי דאקומענטען און דעם א"י-מאנדאט ווי אויך דעם „ווייס בוך" פון 1922, וועלען זיין א מקור פאר ווילקירישע פארארדנונגען מצד דער א"י-אדמיניסטראציע, דער בריף פון מאקדאנאלד פיהרט איין א נייעם, ביז איצט אונבעקאנטען פרינציפ, וועלכער גיט די אראבער עטוואס ענ-ליכעס ווי וועטא-רעכט לגבי אלע פארארדנונגען, וואס וועלען נישט ביי זיי נושא חן זיין, נישט געקוקט דערויף, וואס זיי זענען אין פולען הסכם און אין איינקלאנג מיט די פרינציפען און גייסט פון מאנדאט. שוין איצט ווייסען די אראבער אז ס'איז גענוג זייער אפאזיציע, כדי אפצוהאלטען די איינפיהרונג פון וועלבער עס איז פרא ציוני-סטישער בעשטימונג פון מאנדאט. עס שאפען זיך אבער אנ'אנדער א"ט שוועריגקייטען.

בעת מאקדאנאלד פאדערט פון די יודען, זיי זאלען קומען צו א הסכם מיט די אראבער, א זאך, וואס איז איבעריגענס נישט אפהענגיג פון די יודען, מאכט די א"י-אדמיניסטראציע אלע מעג-ליכע שוועריגקייטען פאר דער דאזיגער פער-שטענדיגונג. די פאלעסטינער רעגירונג האט צו-נישט-געמאכט די געפלאנטע רייזע פון ד"ר ווייצ-מאן קיין אמאן, די הויפטשטאט פון עבר-הירדן. פון דער צווייטער זייט ווידער שטיצט די א"י-אדמיניסטראציע דעם רעליגיעזען פאנאטיזם. די רעגירונג האט ערלויבט, אז אין ירושלים זאל צום ערשטען מאל אין דער געשיכטע פון איסלאם פארקומען א דעמאנסטראציע פון בעגראבען דארט מוסולמענישע גדולים פון אויסלאנד, אחמעד אלי און דער ג. קעניג הוסיין.

זשאבאטינסקי האט דאן גערעדט וועגען די צילען און אויפגאבען פון ציוניזם און אנגעוויזען אויף דעם געפאהר, וואס וואלט ענטשטאנען, ווען די מיליאנען מענשען, וואס האבען פערבונדען זייער האפנונג מיט'ן ציוניזם, וואלט ארייגעפאלען אין א צושטאנד פון פערצווייפלונג צוליב א גרוי-סער ענטוישונג.

ד"ר סאסקין האט אויספיהרליך גערעדט און אנאליזירט פונקט ביי פונקט די עמפעהלונג אינ'ם בעריכט פון סער דזשאן האפ סימפסאן. דער רעפע-רענט האט פעסטגעשטעלט, אז די אויפנאהמס-מעג-ליכקייטען פון א"י זענען אין דער ווירקליכקייט 10 מאל גרעסער, ווי סימפסאנס אויסרעכנונגען. דער בעריכט פון סער סימפסאן שטיצט זיך אויף 4 קארדינאלע פעהלערען: 1) אלע, איצט נישט-בעארבייטע ערד-שטחים האלט ער אלס נישט-טויגבארע פאר קאלאניזאציע. 2) נעמט נישט אין אכט די יודישע לייסטונגען ווי אויך דאס אנווענ-דען פון מאדערנע ארבייטס-מעטאדען. 3) נעמט נישט אכט עבר-הירדן, א לאנד, וואס איז אנ'אונ-טרענבארער ווירטשאפטליכער טייל פון ארץ-ישראל און 4) איגנארירט לחלוטין דעם מאנדאט און די ארויספליסענדע פון איהם התחייבות'ן.

צום סוף פון דער קאנפערענץ האבען די ה"ה זשאבאטינסקי און ד"ר סאסקין געגעבען תשובות אויף די געשטעלטע פראגען מצד די אנ-וועזענדע פארשטעהער פון דער אייראפעאישער פרעסע.

פארשטעהער פון רומענישע יודענטום אין דער יוד. אגענץ

בוקארעשט, (יט"א) די אפטיילונג פון דער יודישער אגענץ אין רומעניען האט בעטראכט די פראגע וועגען דער פערטרעטונג פון רומענישען יודענטום אויף דעם צוזאמענקונפט פון דער יודישער אגענץ אין חודש יולי. עס איז בעשלאסען געווארען פארלעגען דער ראט פון יודישע קהלות אין רומעניען צו בעשטעטיגען אויף די ווייטערע צוויי יאהר די זעלבע פערזאנען, וועלכע האבען רעפרעזענטירט ביז איצט דאס רומענישע יודענטום אין דער יודישער אגענץ.

יודישע מארק-הענדלער מעגען ווייטער האנדלען

אויף בעלגישע מערק

אנטווערפען, (יט"א). א דאנק דער אינ-טערווענץ פון היגען יודישען מארק-הענדלער-פער-איין האבען די קאמונאלע פערוואלטונגען פון די אנטווערפענער פארשטעט, וועלכע האבען מיט עט-ליכע וואכען צוריק ארויסגעטריבען די אנגעקומענע יודישע מארק-סוחרים פון די מערק, ווידער ער-לויבט האנדלען אהן שום שטערונגען.

ווי דער יט"א-קארעספאנדענט ווערט געוואהר פון מאסגעבענדע קוועלען גרייט צו די בעלגישע רע-גירונג א געזעץ וועגען דער רעגולירונג פון מארק-מסחר, לויט וועלכען איטליכער הענדלער וועט מו-זען דינגען זיין פלאץ אויפ'ן מארק אויף זעקס חדשים פאראויס.

זייט 1492 די ערשטע חתונה-צערעמאניע אין מאדריד

מאדריד, (יט"א) דא איז צום ערשטען מאל זייט דאס יאהר 1492 פארגעקומען אין דער אר-טיגער סינאגאגע אנ'עפענטליכע חתונה-צערעמאניע לויט'ן יודישען דין. חתן-כלה געהערען צו אלטע יודישע אריסטאקראטישע משפחות אין שפאניען, חופה-וקדושין האט געגעבען א רב פון שפאנישען מאראקא, וואס איז צו דעם צוועק ספעציעל אראפ געבראכט געווארען קיין מאדריד.

דער „פוילישער שטערן"

סענסאציאנעלער ראמאן פון דעם וועלט-קריג

18)

— מיט איין ווארט — האט די טענעצעריין ווייטער דערצעהלט — ער האט מיך אוועקגעפיהרט אין מעץ, וואו עס האט זיך געפונען זיין הויפט-קווארטיר... ער איז געווען שטארק פעראינטערעסירט מיט מיר, נאר איהר קאנט דאך איהם: קיין איין פרוי קאן ער נישט דערהאלטען לעם זיך לענגער, ווי צוויי חדשים אט דעם ווילענלאזען קאפריזען מענשען!.. אך, ענטשולדיגט מיר! איך האב גאר פערגעסען, אז איהר זייט א טרייער דייטש, און איך אין אוודאי אונאנגענעהם צו הערען אזעלכע רייד וועגען אייער קראנפרינץ.

הארי האט זיך טרוקען פונאנדערגעלאכט:

— ביי מיר איז נאך פערהאנען גענוג פון דעם אונאפנעהערציגקייטס-געפיהל, כדי צו פערמאגען אין אייגענע מיינונג וועגען אונזער צוקונפטיגען מא-נארך... חוץ דעם, איז א סך דייטשען...

— אלזא, ווייסט איהר, הייסט עס, אליין ס'ארא אויסוואורף, ס'ארא קליינליך, נידערטרעכטיג נפש — האט איהם בור-על-דין איבערגעשלאגען — ס'ארא פאסקודניאק ער איז!.. די מלחמה איז שוין געווען אין פולען ברען, מענשען האבען פערגאסען זייער בלוט, און ער האט זיך דא לעם פראנט געבושעוועט און געהוליעט, געשכירט, ארומגעטאנצט ארום פרוי-ען... איך האב איהם נישט געקאנט אנקוקען... עס האט מיך געעקעלט פון איהם!.. ס'קאן זיין, אז דער דאזיגער בעגאטיוער געפיהל, האט פלוצים איז מיר דערוועקט די ליבע צו מיין אייגענעם פאטער-לאנד, און איך האב בעשלאסען פאר יעדען פרייז צו העלפען איהם אין זיין צער און דערשלאגענקייט.. איינמאל האט דער קרוינפרינץ מיטגעבראכט מיט זיך אויף מיטאג א יונגען אפיציר, וואס איז געקו-מען פון ווארשא. ביי מיטאג האבען זיי א סך גע-טרונקען, און נאך מיטאג האט דער אפיציר ארויס-גענומען פון טאש א פוטליאר און דערלאנגט איהם דעם קרוינפרינץ:

— „איך האב עס געבראכט א מתנה אייער קייזערליכער הויכקייט, אלס אנדענק פון פוילען", — האט ער געזאגט, און געעפענט דעם פוטליאר. עס האט א בלישטש געטאן א ריזיגער בריליאנט, ארומ-געריגעלט מיט פינף קלענערע בריליאנטען. אזעל-כע גרויסע בריליאנטען האב איך נאך קיינמאל אויף מיין לעבען נישט געזעהן.

— דאס איז „דער פוילישער שטערן" — האט געזאגט דער אפיציר, וועלכען דער קרוינפרינץ האט גערופען מיט'ן נאמען עריק (די פאמיליע זיינע האב איך קיינמאל נישט געהערט) — ער איז ארויסגענומען פונ'ם הענטעל פון דער פוילישער קעניגליכער שווערד, וועלכע איז פערלוירען געגאנ-גען מיט עטליכע יאהרהונדערטער צוריק... איך האב גענומען דעם דאזיגען חפץ פונ'ם ווילאנאווער שלאס ספעציעל פאר איך, אייער קייזערליכע הויכקייט.

איך האב נישט געקאנט אפרייסען מיינע אויגען פון דעם אוצר. שוין לאנג, ווי איך האב געהערט וועגען דעם „שטערן", נאר איך האב זיך קיינמאל נישט פארגעשטעלט, אז איך וועל איהם זעהען מיט די אייגענע אויגען, און דערצו נאך ביי זיך, ביים מיטאג...

— „נו, די פאליאקען דארפען איהם שוין מער נישט, — האט זיך אפגערופען דער קרוינפרינץ — ווי מיינסטו, עריק ?"

— „מיר וועלען זיי געבען א גוטע ... קאנסטיטוציע, אייער קייזערליכע הויכקייט!"

אין יענעם אוונט איז דער קרוינפרינץ געווען זעהר ליבענסווירדיג און פריילליך. ער האט מיר דערלויבט צו נעהמען דעם „שטערן", און צו-שטעכען זיך צו די האהר.

— צום טייוועל!.. איך קליידט דאך גאר די בראשקע, אסתר, — האט ער א זאג געטון און פלוצים איז איהם א ווילדע אידעע איינגעפאלען אין קאפ — עריק, וואס וועט איהר זאגען דערצו? אסתר איז א פוילין, און איהר וועט אנגענעהם צו טראגען די זאך אלס אנדענק וועגען מיר".

עריק האט צוגעשטימט, אז דער איינפאל איז א גלענצענדער, און פון יענעם אוונד אן איז דער „פוילישער שטערן" אריבער אין מיין רשות.

אין יענעם אוונד האב איך בעשלאסען, אז גאט אליין האט מיר אנפערטרויעט צו היטען דעם אוצר ביז'ן טאג, ווען איך וועל איהם איבערגעבען צום בעפרייטען פוילען.

דער דאזיגער געדאנק האט מיר געמילדערט מיין טרויעריג לעבען אין מעץ. איך פלעג אפט עפענען דעם פוטליאר און שעהן'ווייז האב איך גע-קוקט אויף דעם בלישטשענדען שטערן.

עטליכע מאל האב איך געפרובט אוועקציפאה-רען, נאר דער קרוינפרינץ האט מיך נישט אפגע-לאזט, הגם איך בין איהם פון לאנג דערעסען געווארען.

בור-על-דין האט מיט פערטאכטונג א שמייכעל געטון און פארטגעזעצט:

— מיר צו הילף איז געקומען די קרוינפרינ-צעסין. די דאזיגע אומגליקליכע אוועקגעווארפענע פרוי האט זיך אנגעהערט וועגען אזעלכע מעשים תעתועים פון דעם קרוינפרינץ אין מעץ, אז זי האט נישט אויסגעהאלטען, איז אוועק צום קייזער, און געפאדערט א גט, עס איז אויסגעבראכען א געוואל-דיגער סקאנדאל. די הויפט-קווארטיר פונ'ם קרוינ-פרינץ האט מען אריבערגעטראגען אין אנ'אנדער שטאט, און מיך האט מען פריי געלאזט.

קיין געלד האב איך נישט געהאט וועגען דעם האט דער קרוינפרינץ נישט געטראכט, געזעגענדיג זיך מיט מיר. א דאנק אבער זיין נאמען, האב איך אהן שוועריגקייטען בעקומען א פאס קיין האלאנד, איך האב פערקויפט א ביסעל צירונג און בין אוועקגעפאהרען קיין ענגלאנד.

איך האב געהאפט, אז מיינע בעציהונגען מיט'ן קרוינפרינץ זענען שוין אויף אייביג איבערגעריסען. אייער שפיאנאזש-דינסט האט מיך אבער נישט געוואלט לאזען צורוה... וואהרשיינליך האבען זיי געהאלטען, אז איך ווייס צו פיל זאכען, און איך קאן זיי יינאך ארויספלאפלען. איז ווי נאר איך בין אנגעקומען קיין לאנדאן, האט זיך צו מיר גע-מאלדען א מענש, וועלכער האט זיך אנגערופען בראיאן מאוובריי, און מיר ערקלערט, אז ער איז בעאויפטראגט מיך צו היטען.

באלד דערנאך האב איך פערשטאנען, וואס זיין ערקלערונג האט בעדייט: איך בין גענומען גע-ווארען אונטער דער אויפזיכט פון אייער געהיימער ארגאניזאציע.

(פארטזעצונג קומט).

העלדישקייט פון א יודישען יונגענמאן פון ליטא

ארויסגעראטעוועט 2 יודען וועלכע האבען געהאלטען ביי׳ם דערטרונקען ווערען

פאריז. פון ניס גיט מען אונז איבער פאלגענדען פאקט וועגען דער העלדישקייט און מסירת נפש וואס א יודישער בחור האט ארויסגעוויזען ביים ראטעווען א דערטרונקענעם.

אין ניס וואוינט שוין זייט 2 יאהר דער 24-יעהריגער יונגערמאן לעאן ראשקאוויטש פון קאוונא. מיט א יאהר צוריק האט ראשקאוויטש געראטעוועט פון ים א 5 יעהריג קינד, מיט 3 מאנאט שפעטער איז לעאן ראשקאוויטש אראבגעשפרונגען פון קאזינא דע לא זשעטעי, וועלכע שטעהט געבויט העלפט אין ים. לעאן ראשקאוויטש האט דא דערזעהען ווי א מענש טרינקט זיך, ער איז אין די קליידער אראפגעשפרונגען אין ים פון דער טעראסע, וועלכע איז 4 מעטער הויך, און האט געראטעוועט דעם טרינקענדען זיך. דאס איז גראד געווען א יוד פון אונגארן ה׳ עלפין, 27 יאהר אלט.

די טעג איז לעאן ראשקאוויטש דורכגעגאנגען ביים ברעג ים. ער האט דערזעהן א המון וועלכער האט געשריגען:

— ראטעוועט איהם!

דער ים איז געווען זעהר צושטורעמט, די כוואליעס האבען געווארפען עטליכע מעטער די הויך, ג׳ייערע שוימיגע וואסערן און פון דער וויי־טענס האט מען געזעהן ארויסטויכען זיך א קאפ פון א מענש, וואס האט געראנגעלט זיך מיט׳ן טויט

דער המון האט כסדר געשריגען:

— ראטעוועט!

באר געריהרט זיך האט קיינער נישט. דער מענש אין וואסער האט אנגעהויבען פערשווינדען דער ים האט שרעקליך געראַיש...

דער ליטווישער בחור האט קיין איין מינוט נישט געטראכט מעהר און איז אין די קליידער אריינגעשפרונגען אין ים. עס איז שווער געווען צוצוקומען צום טרינקענדען. עס האט זיך אנגעהויבען א פערביטערטער קאמף פון דעם ליטווישען בחור מיט דעם צושטורעמטען ים, מען האט שוין געמיינט אויפ׳ן ברעג, אז דער ים וועט באלד איינ־שלינגען א צווייטען קרבן, א האלבע שעה האט גע־דויערט דאס ראנגלעניש. ראשקאוויטש האט אנגע־כאפט דעם טרינקענדען און איז געשווימען מיט איהם צום ברעג, די שטארקע כוואליעס האבען געווארפען דעם רעטער און געראטעוועטען ארויף און אראב, און דער טויזענד קעפיגער המון אויפ׳ן ברעג האט איבערגעלעבט שווערע מינוטען פון אנגסט און ערווארטונג. ענדליך איז די פייערלע־שער געלונגען צו פערווארפען א שטריק און ארויס־ציהען ביידע פון ים. דעם טרינקענדען האט מען גלייך אפגעפיהרט אין שפיטאל און אבגעראטעוועט. דעם ליטווישען בחור האט דער המון געמאכט א שטורמישע אוואציע. מען האט איהם פשוט גע־קושט פאר פרייד.

דער בחור איז גלייך אוועק אין שפיטאל דער־וויסען זיך, ווער עס איז דער געראטעוועטער, דאס מאל איז עס אויך געווען א יוד, מארקאוויטש 32 יאהר אלט, פון אונגארן.

דער געראטעוועטער יוד האט מיט טרעהרען אין די אויגען געדאנקט דעם יודישען רעטער. עס איז פארגעקומען א גאר שטארקע סצענע, אלע א־רומיגע האבען געוויינט.

ווי מען גיט איבער, וועט דער יונגער לעאן ראשקאוויטש בעקומען אנ׳אויסצייכנונג.

55,000 דאלאר איינגעלייגט

און מ׳לאזט דעם ביאליסטאקער יונגערמאן פארט נישט אריין אין אמעריקע

די שטרענגקייט פון די אמעריקאנער אימי־גראציע - געזעצען געהט שוין אריבער איטליכע גרענעץ, אמבולטסטען קען עס אילוסטרירט ווערען דורך א טשעקאוער מעשה, וואס האט פאסירט ביי אונז אין ביאליסטאק.

פאראיאהרען זומער איז קיין ביאליסטאק גע־קומע (אנ׳אמעריקאנער יוד און האט געבראכט מיט זיך א יונגע טאכטער זעהר א שעהן מיידעל, וואס א איז געשטאנען אין שידוכים, דא האט די מיידעל זיך בעקענט מיט א היגען אינטעליגענטען בחור פון א שעהנער פאמיליע, שדכנים האבען זיך א־ריינגעמישט או וס׳איז געשלאסען געווארען א שידוך

דער אמעריקאנער מחותן האט איינגעלעגט ביים קאנסול 15 טויזענד דאלאר, ער האט אויך געגע־בען שיינע מתנות דעם חתן און ס׳איז מיט מזל געפראוועט געווארען די חתונה אין א דערבייאיגער קליינער שטעטעל.

נאך דער חתונה האט נאך די יונגע פאר׳ל פער־בראכט אין נחת און אין פריידען א פאר חדשים, נאכדעם איז דאס ווייבעל מיט׳ן פאטער אפגעפאה־רען צוריק קיין אמעריקע מיט׳ן צוועק, ארויסצו־פאדערן באלד דעם מאן לויט׳ן געזעץ.

אז ס׳האט זיך בעוויזען די אימיגראציע־גזירה האט דאס ווייבעל געמיינט, אז איהר וועט עס נישט אנריהרען, ווייל זי איז דאך א רייכע, ס׳ליגען דאך ביים ווארשאווער קאנסול איהרע מזומנע 15 טוי־זענט דאלאר. אבער קיין פאפירען האט מע נישט געקריגען, אפנים אז די סומע איז נאך ווייניג.

דאמאלס האט איהר פאטער אראפגעבראכט צו זיך א באטאריוס, וועלכער האט דריי טעג קאנט־ראלירט זיין פערמעגענס און האט ארויסגעגעבען אנ׳אפיציעלע בעשטעטיגונג, אז ער, דער אלטער, האט פון זייבע נחלאות ריינע הכנסה 5 טויזענד דא־לאר א חודש.

גלייכצייטיג האט דער פאטער אריינגעשיקט אין ווארשאווער קאנסולאט א גאראנטיע־פאפיר אויף 40 טויזענט דאלאר, אז אין פאל, ווען זיין איידעם וועט פאלען צו לאסט אויפ׳ן צב״ר, וועט זיין משכון פערפאלען ווערען.

ליגט שוין, הייסט עס, אין קאנסולאט א משכון פון 55 טויזענט דאלאר. דאס האט אבער אויך נישט געהאלפען. קיין אריינפאהר דערלויבניש ווערט נישט געגעבען.

די יונגע ווייבעל איז דווקא א בריה און זי איז אויפ׳ן גרויסען טויזענטקעפיגען מיטינג אין ניו־יארק פון די ניי־מאדנע „עגינות״ אויסגעקליבען געווארען אין דער דעלעגאציע צו אינטערווענירען ביים גובערנאטאר. אבער דאס האט איהר אויך נישט געהאלפען.

איצט קלויבט זיך די ווייבעל אהערצו, צום מאן, זי גלויבט, אז דאס, וואס ס׳האט זיך נישט איינגעגעבען צו פועלן אין וואשינגטאן, וועט זי אפשר אויספיהרען דא, אין ווארשא.

אט אזויפיל צרות האבען אפילו די רייכע פארלעך, קען מע זיך שוין פארשטעלען, וואס ס׳וועט ווערען מיט די ארימע שידוכים, וואס זענען געשלאסען געווארען אין די לעצטע פאר יאהר...

לאדזשער יודישער קאמעראל-טעאטער
אלעע 1-טער מאי 2. געוו. ענגלישער זאל (פריש רעמאנטירט).
דירעקטאר: דוד צעלמייסטער.

גאסטשפילן פון דוד הערמאן-טעאטער
מיט׳ן אנטייל פון פרעמיער פון דער ווילנער טרופע
יוסף קאמען

היינט, מאנטאג, דעם 15-טען, 9.30 אווענט און די ווייטערדיגע טעג
„דער נסיון״
דראמאטישע לעגענדע אין 3 אקטען
— פון יעקב פרעגער. —

פערזאנען:

ליבל שנפרער	ראסאוו יחיאל	דער שורה	קורלענדער יעקב
חנה לאה, זיין ווייב	קאהאן באשע	לילי, זיין טאכטער	קעניג דינה
דוד׳ל, זייער זוהן	בירנבוים דוד	בעבע, דעם שורה׳ס מומע	נערה רבקה
ר׳ שלום פרנס	מעסינגער מיכאל	יאן / אשמראי / ביהון	קאמען יוסף
ר׳ שמואל	הירשפעלד זלמן	1-טער פויער	אולרייך דוד
ערשטער יוד	זילבער יחיאל	2-טער פויער	
צווייטער יוד			
א ריקע יודענע	בת שבע		

יודען, מיידלעך, היידאמאקעס, פויערים.

פרייזען טעגליך פון 50 גר. ביז 1.50 זל.

ס׳בעטייליגען זיך: געוועזענע מיטגלידער פון דער ווילנער טרופע - אולרייך דוד, בירנבוים דוד, הירשפעלד זלמן, מעסינגער מיכאל, קעניג דינה, קורלענדער יעקב מיט דעם פרעמיער יוסף קאמען בראש, ווי אויך נערה רבקה, יחיאל ראקאוו, בת-שבע.

אינסצעניזאציע און רעזשי: דוד הערמאן. אדמינ. לייטער: א. גאריעלאוו.

בילעטען צו בעקומען אין קאנדיטארייי פון ה׳ ראשגאלד (פיעטריקאווער 38) און א גאנצען טאג אין דער קאסע פון טעאטער.

א סקאנדאל אויף א חתונה אין ווילנע

די טעג איז אין פאליציי געקומען א יודישער יונגערמאן וועלכער האט זיך פארגעשטעלט אלס דער שטענדיגער ווילנער איינוואוינער ל. ה—ר, און דערקלערט, אז ער איז געקומען אין פאליציי זוכען שוץ געגען דער ווילנער יודישער פריילין ראזע ל., וועלכע שאנטאזשירט איהם.

דערצעהלט האט ה׳ פאלגענדעס:

מיט עטליכע יאהר צוריק איז ה. געווען א פערמעגליכער יונגערמאן, אין יענער וואָרגלאָהער צייט האט ער זיך בעקענט און בעפריינדעט מיט דער ווילנער פריילין ראזע ל. און איז מיט איהר ארומגעגאנגען עטליכע יאהר, מיט דער צייט אבער האט זיך זיין מאטעריעלע לאגע אזוי פערערגערט, אז ער האט נישט געקענט חתונה האבען מיט ראזע ל., וועלכע איז אנ׳אינפערמעגליכע פריילין און האט איבערגעריסען מיט איהר און געלאזט זיך רעדען רייכע שידוכים.

די טעג האט שוין טאקע געזאלט פארקומען די חתונה, ווען ראזע ל. האט זיך דערפון דער־וואוסט, איז זי געקומען צו איהם און געדראהט, אז אויב ער וועט חתונה האבען מיט אנ׳אנדערע וועט זי מאכען דעם גרעסטען סקאנדאל. זי וועט אפילו נישט זיין כלה בעגיסען מיט אלים.

וועלענדיג אויסמיידען דעם סקאנדאל, האט ה. בעשלאסען איבערצוארדענען די חתונה אין א שכנותדיגער שטעטעל און שטעלען דארט א שטילע חופה.

צו דער חתונה זענען איינגעלאדען געווארען בלויז די סאמע נאהענטע קרובים, אזוי, אז קיי־נער האט אין שטאט נישט געוואוסט וועגען דער בעפארשטעהענדער חתונה.

אבער ראזע ל. האט זיך דאך פארט דער־וואוסט וועגען דער חתונה און איז אויך אראפגע־קומען אין שטעטעל.

אווענט—צייט ווען חתן—כלה און די מחותנים זענען שוין געווען ביים ארטיגען רב, האט זיך פלוצלונג אויפגעעפענט די טיר און אין צימער איז אריינגעלאפען א יונגע פרוי געקליידעט אין שווארצען, וועלכע האט געמאכט א סקאנדאל און מיט טרעהרען אין די אויגען גענומען דערציילען אז ה. האט איהר אומגליקליך געמאכט, אז זי געפינט זיך פון איהם אין אנדערע אומשטענדען און איצט געהט ער חתונה האבען מיט אנ׳אנדערע. אין דעם מאמענט האט זי ארויסגעכאפט פון קעשענע א פלעשעלע אלים און געוואלט עס אריינגיסען ה—ן אין פנים. מען האט אבער בעצייטענס ארויס־געכאפט דאס פלעשעלע פון איהר האנט.

פערשטעהט זיך, אז די חתונה איז צושטערט געווארען און חתן - כלה מיט די מחותנים זענען מיט א צובראכענעם געמיט צוריקגעקומען קיין ווילנע. איצט איז ה. געקומען אין פאליציי אנ־קלאגען די פריילין ראזע ל. און שאנטאזש. ער דערקלערט, אז זי האט מיט איהם קיינמאל נישט געלעבט, אז זי איז א בתולה און קען אזוי ארום נישט זיין אין אנדערע אומשטענדען.

די פאליציי האט זייבע ערקלערונגען פער־פראטאקאלירט און די טעג וועט אויסגעפארשט ווערען ראזע ל.

צו וואס פאר אנ׳אויספיהר וועט קומען די אויספארשונג איז שווער פאראויסצוזאגען.

DR. MED.
L. Pikielny
אורא לאג
ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעהמט אן פון 4–7 אווענד.

Dr. Z. Rakowski
פאר אורען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטע
9 קאנסטאנטינער 9 טעלעפאן 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן
אין לעמשניצע ונערושער 17 פון 10 — 11 און פון 3—5

(36

ר. אייזראעל

ליבע און טויט

סענסאציאנ. עראטישער ראמאן פון לאדזשער לעבען

סאניע איז צוגעגאנגען צו אידאן און זי שארף אנגעקוקט וויפיל זי האט זיך נישט בעמיהט אנ־צושטרענגען איהרע געדאנקען, אפשר וועט זי זיך דאך דערמאהנען ווער דער געהיימנישפולער מענש איז, האט זיך איהר נישט איינגעגעבען. פלוצלונג איז איהר איינגעפאלען א וואהנזיניגער געדאנק און נישט בעהערשענדיג זיך האט זי אויסגעשריגען:

— איך געפין זיך דא אין א נעץ פון דעטעק־טיוון, וועלכע האבען עפעס א ציל מיך איינצאנצען צו פערפלאנטערן אין א נעץ, מיך צו שאנטאזשי־רען מיט אלע מיטלען. ביין, גענוג, איך וועל מעהר גארנישט רעדען, איך וויל אוועקגעהן פון דאנען, און מעהר נישט אריינקומען, איך וויל מען זאל מיך פון דאנען ארויסלאזען, גענוג מעהר וועל איך מיך נישט לאזען דעם קאפ פערדרעהען. סאניע האט זיך אנגעכאפט ביים קאפ און אנגעהויבען שטארק צו וויינען.

— בערוהיג זיך סאניע, האט אידא געבעטען, איך שווער דיר, אז דו ביזט אין טעות, אז דו ביזט אומויסט חושד ס׳וועט דיר קיין שלעכטס דא נישט געשעהן, איך און טשארל ווילען דיר באר גוטס טון. ליידער אבער קען איך דיר נישט זאגען ווער איך בין און איך בין שטארק צופרי־דען וואס דו האסט מיך נישט דערקענט. דו דארפסט דאס פערשטעהן, סאניע, איך קען נישט, און טאר נישט, אז טשארל, דער דעטעקטיוו, וועל־כער וואוינט דא, זאל וויסען ווער איך בין.

סאניע האט נאך אלץ געשלוכצט, איהרע אקס־לען האבען געציטערט, זי האט בכלל נישט מעהר געהאט קיין כוח, מיט אימיצען צו קעמפען, אי־מיצען זיך אקעגענצושטעלען, איהר איז געווען אלץ איינס.

— נו, סאניע, דאס איז נאר ביז א געוויסע צייט, האט אידא ווייטער גערעדט צו איהר, אזוי ווי א מאמע רעדט צו איהר טאכטער, נאך זעהר א קורצע צייט און דו וועסט וויסען ווער איך בין און טשארל וועט וויסען ווער איך בין, און מיר אלע וועלען גליקליך לעבען.

— איך וועל גליקליך לעבען, כא, כא, כא, האט סאניע זיך היסטעריש צולאכט. איך און א גליק־ליך לעבען, דאס איז אונמעגליך.

— דאס איז גארנישט אונמעגליך, איך קען דיין אומגליק, טשארל האט מיר וועגען דיר דער־צעהלט, און אויב ער האט דיר צוגעזאגט אויסצו־געפינען דיין קינד, וועט ער וואָרט האלטען, טשארל איז אנ׳עהרענמאן.

— ווירקליך, וועל איך טאקע צוריקזעהן מיין יינגעלע, מיין קליין נשמ׳ל. מיין בלוט און פלייש, וואו איז עס ערגעץ, ווער פלעגט דאס קינד, צי קען זיך אימיצער דערצו בעציהען אזוי ווי איך וואלט עס געטון?

סאניע האט אינגאנצע ופערגעסען וואו און מיט וועמען זי געפינט זיך, האט הויך אויפ׳ן קול פאנטאזירט וועגען דעם מאמענט, ווען זי וועט איהר קינד צוריק בעקומען.

— אבער ווען וועט דאס זיין, ווען וועט שוין קומען די אויסגעבענקטע מינוט.

— שוין נישט לאנג, סאניע, נישט לאנג, ביז דער אויסוואורף בירענבערג, דיין פערפיהרער און שווינדלער, וועט דעמאסקירט ווערען און אומשעד־ליך געמאכט ווערען און צו דעם צוועק העלפסט דו דאך אונז, נישט אמת?

— איך ווייס אליין נישט וואס איך טו, איך טו אזוי ווי מען הייסט מיך און וואס מען הייסט מיך, איך האב קיין שום ווילען נישט. איך וויל צוריק בעקומען מיין קינד.

פון אנדערען צימער האבען זיך דערהערט שריט.

— סאניע האט אידא שנעל געזאגט, קיין איין ווארט נישט וועגען דעם, אז איך קען דיך. אז איך ווייס ווער דו ביזט, און אויב דו האסט מיך דערקענט, זאלסטו מיך נישט פערראטען.

אין שטוב איז אריינגעקומען טשארלס, זיין געזיכט האט גלייך בעמערקט, אז עפעס איז צווישען די צוויי פרויען פארגעקומען, ער האט אנגענומען דאס אויפ׳ן חשבון פון פרויען-סענטי־מענטען, וואס האט זיך ערוועקט ביי אידאן, ווען סאניע האט איהר דערצעהלט וועגען איהר אומגליק, גענוג מיט די נארישקייטען, האט טשארל געזאגט, איצט מוזען מיר טראכטען וואס מיר האבען ווייטער צו טון. בירענבערג וועט זיך גלייך מעלדען צו מיר און איך מוז איהם אנווייזען איער אדרעס. איך וויל אבער אייך שוין נישט לאזען צו געהען ביי איהם אין שטוב. באר ער וועט זיך שוין אזוי גוט זיין זעהען מיט אייך אין גאס.

— הער ערליך, איך בעט אייך, פערשפארט מיר די בעגעגעניש מיט בירענבערג׳ן.

— איך וויל מיט אייך אפען רעדען, פריילין גינזבורג, אייך וועט אויסקומען נאך איבערצולע־בען א גרויסע אונאנגענעהמליכקייט, איך בין זי־כער, אז בירענבערג וועט אייך פארלעגען מיט איהם אוועקצופאהרען.

— יא, ער האט מיר שוין עפיס וועגען דעם געזאגט.

— זעהט איהר, אז איך האב פריהער אלעס געוואוסט, אלזא ער וועט אייך פארלעגען מיט איהם אוועקצופאהרען, און איהר וועט מוזען מסכים זיין דערויף, אבער זייט זיכער, אז איך וועל אייך נאכפאהרען יעדען שריט, און אייך וועט גארנישט פאסירען.

— וואוהין וויל ער מיט מיר פאהרען.

— ער וויל אייך פערקויפען אין א שאנד־הויז.

סאניע איז אויפגעשפרונגען, זי האט זיך נישט אפגעגעבען קיין חשבון ופון דעם, זי האט זיך געגלויבט, צי זי האט גוט געהערט.

— פריילין סאניע גינזבורג, בעהמט אייך נישט איבער. דער אויסוואורף בירענבערג איז אויף אלעם פעהיג. ער האט נישט עפעס אנדערש אין זינן, דיוס איהר האט זיך מיט איהם בעקענט, האט ער באר דאס אין זינען.

(פארטזעצונג קומט).

קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26

היינט און וייטערע טעג!
גרויסער דאפעלטערשלאגער-פראגראם!
גרעסטער קרבן פון א פרוי
אין דער הויפטראלע: BILLIE DOVE

2) „פערלוירענע פרוי"
טראגי-קאמישע איבערלעבענישן פון א פרוי פון היינטיגער צייט
אין דער הויפטראלע: MARY KID

אכטונג, זומער-סעזאן! אנהויב פון די סעאנסן: אין געוו. טעג 5.30 נאכמ. שבת, זונטאג 3 א זייגער ביי טאג
דער זאל ווערט מעכאניש ווענטילירט

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פעלט אריין אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קיאקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל געמאכטע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכנט גוט דורך גרויסע פראפעסאר'ען מיט מיינע באהאנדלונג און פון דיזיגען פראפעסאר

דעקטאר בראכורעווינג בעזונדערן זיכער דעם שמערצן און געפערליכסטן ברוך, אויך פאר הויקערס לאמזונגען מיט הייל-גארטעלען און אפאראטן פאר פערקרומטע פיס און פלאטש-פוס ספעציעלע אנלעגען אין די שיך. קינסטליכע גלידער פיס און הענט, גומענע זאקן פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.
ממפפאנגס פון 9 ביז 1 בטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט.

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

באמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אומבאדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארן: פראפ. ד"ר בארענש, פראפ. דר. י. מארישלער, פראפ. ד"ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן טעלעפאנישע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.
דערמיט דריק איך אויס דעם בעסטען דאנק דעם הערן דיר. י. ראפאפארט. ספעצ. פאר ברוך, וועלכער נעמט אן אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 טעל 22-177 פראנט פארט פאר זיין געטרייענהייט פון פערלעגן מיר א גוטן הייל-באנדאזש ... אויף ברוך 20 יאהר און א דאנק איהם בין איך היינט געזונט אזוי, אז כ'קען איהם יעדען אנציינגען הנם ממפעהלען.

Dr. BERGHOF Arzt.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטן
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליאמס מיט ספעציאליסטן פון אוראלאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט ראסמעטיק.
-- טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אוונט. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
-- באזונדערע ווארטע-צימער פאר פרויען. --
וויזיט 3 זל.

Dr. med. **J. Lubicz**
כירורג-ארטאפעד
האט זיך איבערגעצויגען פון גדאנסקא 8 אויף **פאלודניאווא 9**, טעל. 83-17
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
איינענע פראצאורניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: וואקלערקעס אויף פלאטפוס, קינסטליכע הענד און פיס, גארסעטען א. ז. וו.
נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכמיטאג.

יעדער איינציגער
מעבעל
האט זיך איבערצייגט, אז פאר דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען אז"וו צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

„SANATO"
כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאלט
אגראדאווא 10, טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג
ד"ר מעד. ש. אייגער, ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד רייטלער-סוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט
אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאכאוו.
כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.
אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש עמפפאנגס-שעה'ן פון 11 ביז 12 נאכמיטאג.

געגעז שווייס פון פיס
אין אדעש יסקעס נוצט נאר דעם שוין 20 יאהר בעוואוסטען פראשעק און פלאסטער „ראדיקאל" פרייז נור 30 גראשען. נוצט נישט קיין אנדערע עהנליכע נאכמאכונגען, וועלכע ברענגען קיין נוצען און שאדען די פיס און נוצט נאר מיט מיין שטעמפעל, אויך א גוט מיטעל צו וואנצען און שווארצע ווערים פרייז 50 גראשען, אויך פלין „ראדיקאל" וואשט אפ שמוץ און פלעקען פון אלע קאלירטע שיך פרייז 70 גר. א פלעשעל
צו בעקומען ביים ציימונגס-פערקויפער
וועלביאריש, אלטשטאדט 1
פאדערט נאר מיט מיין שטעמפעל.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
4 צעגעלניאנא 4
פריהער צעגעלניאנא 36, טעל. 216-90.
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 134-72
נעמט אן פון 2-3 נאכמ.
און פון 7½-9 אוונד.

DR. MED.
Haltrecht
ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה.
נעמט אן פון 8-10 פריה און פון 6 ביז 8.30, און זונטאג פון 9 ביז 12 בייטאג.
פיעטריקאווער 10
נעמט אן אין לעטשניצע Śródmiejska 8 סאניטאס
פון 12³⁰ ביז 1³⁰ נאכמ.

געוועזענער מיליטער-בעאמטער
ב. מאז
№ 10 פיעטריקאווער
שרייבט ביטעס און גיט געוויסענהאפטע עצות אין אלע
מיליטער-ענינים.

אייז
יעדען קוואנטום
צו ביליגע פרייזען
ליפערט
Lodownia Południowa 22
tel. 190-48 i 191-26.

Dr. MED. **H. LUBICZ**
ספעצ. פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנק.
נעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפפאנגס-שעה'ן 8-10, 12-2, און 5-8, זונטאג און יו"ט 9-1, פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל.

צו פערדינגען
א געוועלב מיט א שטוב
אויף זאוואדזקא גאס, נישט ווייט פון דער פעטריקאווער גאס. צו ערפאהרן אין גאלאנטעריע-געוועלב קילינסקיעגא 51 (ווידזעווסקא)

צו פערקויפען
— א —
ראלוואגן
מיט א פלאטפארם אין גוטען צושטאנד. צו ערפאהרן פעטריק. 36, ביי פרידוואלד.

ס'איז פערלוירען געווארען
א בינטעל שליסעלעך. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען אבצוגעבען צו געגען בעלוינונג צו ה' זענדעל, פלאץ וואלטשאשי 9. 3476

השבת אבדה.
ס'איז פערלוירען געווארען א מיליטער-ביכעל אויפ'ן נאמען וויגאדני איזאק, אויך 50 זל. מזומן. דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען דאס געלד זיך צו האלטען אלס בעלוינונג און דאס מיליטער-ביכעל אבצושיקען וואלבארסקא 40, צו וויגאדני. 3477

סטעמפלען
אלער ארט
צו ביליגע פרייזען
ווערן אויסגעפירט
אין די דרוקעריי
17 פאלודניאווא 17

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
נעמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9-1 פארם.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

אכטונג, ווירטינס און ווירטסלייט!
אין מיין לאנג-עקזיסטירענדען בלעכערווערקשטאט ווערט פערקויפט אויף די בעסטע בעדינגונגען פערשידענע בלעך-אויסארבייטונגען

אלערליי וואנעס מיט און אהן אייוועז

בעלויכט מיט האלצערנע בארטעס און שפינען, וואש-ברעטער פון שטארקן צינק, וואש-קעסלען פון פערצינקטען בלעך, אויך דאך-ארבייטען, דעקערייען, בלעך-פאפע, ארנאמענט-ארבייטען, גע-פרעסטע און געשטאנצטע ווענטילאציעס פאר קאנאליזאציע-פירמען.

אלעס ווערט פינקטליך, געוויסענהאפט און שנעל אויסגעפערטיגט.

Ch. M. JOSKOWICZ, Łódź, Gdańska 92.

דאס קאנצעסיאנירטע
עלעקטראטעכנישע ביורא
פון
מ. וואלדמאן
נעמט אן ליכט- און קראפט-אנלאגען
צו מעסיגע פרייזען
ביים טאמבורירער נ. וואלדמאן
וואסכאדניא 50 טעל. 147-23

אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל-בעארבייטונגען
שלאסעריי-ארבייטען
מאשינען-טיילען
פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13
(רוג זאכאדניא)

לעטשניצע
פון דאקטוירים ספעציאליסטן
רענטגען-אינסטיטוט
און ערצליך-דענטיסטישער קאבינעט
זגערזשער 17, טעל. 116-33
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק אויגען-קראנקה. פון 1-2
ד"ר וויינבערג אינערן, הערץ און לונגען פון 1-2 און פון 6-7
ד"ר יוסטמאן נערווען-קראנקה. פון 12-2
ד"ר סטופעל רענטגען פון 12-2 און 4-6
ד"ר פאפיערני פרויען- און געבורט-הילף פון 11-1½
ד"ר קאנטאר כירורגישע קראנקה. פון 5-6
ד"ר ראקאווסקי נאז, האלז און אויערן-קר פון 10-11, 2-3 און פון 6-7
ד"ר ראזענצווייג קינדער-קראנקהייטען פון 11-12 און פון 4-5
ד"ר רוזשאנער הויט- און געשלעכטס-קר. פון 1-2
נ. ראזעס צאהן-ארצט פון 9-1
א. גראדזענטשיק צאהן-ארצט פון 3-7

צאהן-פונקציאנירונג, בעלייכטונגען, קראנקען, מאסטען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט. — היילונג פון הויט-קראנקהייטן פון קאפ (פארך) מיט רענטגען-שטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאמפען, דיאטערמיע, עלעקטראליזאציע
אלע מעגליכע אנאליזען.
אימפונגען נעגען שארלאך (שקארלאטין).
די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.
וויזיטע איז שטאט.

Dr. Różaner
ספעציאליסט פון הויט און וועגערישע קראנקהייטען און קינדערלאזיגקייט
נארוטאוויטשא 9, טעלעפאן 128-98
נעמט אן פון 8-10; 5-8 אוונד

משיז-לעכער
ווערן אנגענומען אויסצונייען ביי
ג. גארדמאן, שרודמיעסקא 8

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אטטראגען א היים; אויף דער פראווינץ 5-6 א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען אין דער פערלאגבייטס-טראנסאקציע די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער ווייס 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ 60—
קליין טעקסט—12 „ „ „ „ 18—
פאר א מיליטער-שאלט ... דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 31.